

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Nămăruș de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să înapo-
lază.

Victimele lui Mangra.

Arad, 26 Iulie.

Am anunțat în unul din numerile trecute, după știrea unui ziar din capitală, că membrii consistorului din Oradea-mare și-ar fi exprimat aderența lor față de politica guvernamentală a trădătorului vicar Mangra și că tot acești membrii ai consistorului ar fi respins atacurile binemeritate ce i-s'au adus aceluiaș trădător din partea presei noastre credincioase programului partidului național și mai în urmă din partea dlui Iorga, care a făcut propunerea foarte nemerită de a fi boicotat.

Atunci nu ne venea să credem că poate să existe un consistor român care să îndrăznească a aproba pe față o trădare a intereselor noastre naționale. Ne legănam în speranțe și aveam și ferma convingere, că dacă vor exista suflute îndoielnice în consistoriul din Oradea-mare, totuși membrii unei corporații bisericesti vor avea prudența de a nu se amesteca în afacerile noastre politice. Ne închipuiam că acci preoți români, cari au nenorocirea de a se afla sub cârma arhierescă a unui vânzător de neam, dacă nu au tăria și posibilitatea de al desaproba pe față, atunci cel puțin vor ști să fie atât de cinștiți încât să nu-l aprobe în fața lumii.

Dar iată că ne-am înșelat! Astăzi primim în copie textul adresei înmănată lui

Mangra, de cea mai mare parte a membrilor din consistoriul vicariatului de Oradea, o adresă care să începe cu „Magnifice Dle Vicar” și să termine cu următoarele iscălituri:

Ilie Moga, preot em. ases. cons., Toma Păcală, Gheorghe Dudulescu, Alexandru Muntean, Gheorghe Tulbure, Dr. Nicolae Regman, Vasile Papp, preot em., Iosif Pinta, Vasile Papp, preot em., Ioan Teorean, Ioan Pinter, Vasile Leucuța, Vancu Mochin, Ștefan Domocoș, Gheorghe Papp și Avram Ignea; toți preoți.

Pe cum se vede tot purtători de brâne roșii, între cari alături de plagiatorul și fostul slugă al lui Burdea, alături de Regman, întâlnim și numele părintelui Gh. Tulbure, un călugăr pe care ne-am obișnuit să-l știm român cinstit, dar care ne sfidează astăzi cu acest păcat național de care nu-l credeam capabil.

Va să zică nu boicot, cum ne îndemna dl. Iorga, ci aderență explicită, după cum putem să cetim din rândurile cari ni-se trimit într'un mod destul de cinic, rânduri cu al căror cuprins nu vrem să ne batjocorim coloanele noastre. Nu încunjurare a unui om care și-a vândut cea mai frumoasă atribuție a unui preot român, cinstea națională, ci urări de bine și laude, din cari el să-și poată croi o pavază în fața marii judecăți a opiniei publice românești.

Deși acestui fapt urât nu-i dăm nici o importanță politică, rămânem totuși adânc scârbiți în suflet, că s'au aflat în

mijlocul nostru oameni, cari după-ce s'au lămurit deplin toate intențiile necurate ale trădătorului, după-ce lumea românească de pretutindeni a stigmatizat cu oprobiul ei pasul rușinos al acestui prototip al necinstei naționale, vin să se scalde și ei în noroiul lui, aruncându-se cu o conștiință incalificabilă în balta în care se lăfăiește el acum. Hârtoaga pe care o primim nu-l va mântui pe Mangra, nici nu-i va șterge de pe frunte pecetea trădării, dar va închide în ea pe veci, ca într'un mormânt, cinstea națională a preoților emeriți și protopopilor, cari cu ziua de astăzi și-au aruncat de pe ei vesmântul cel mai scump, haina cea mai curată românească. Suntem siguri că nici contele Khuen, care în orice caz va primi veste despre această aderență, nu va da nici o importanță iscălitorilor unor bieți „popi valahi” necunoscuți, cari într'o clipă nenorocită s'au lăsat târâți de stricăciunea superiorului lor, ajutându-i să-și curățe camilafca pătată. Dar nici preoțimea noastră conștiință — după care știm că vânează neastâmpăratul trădător — nu va urma pe calea apucată de emeriții și mai puțin emeriții înscriși în cartea neagră a neamului nostru.

Dar atunci ce considerații i-au îndemnat pe acești rățăciți să-și spurce mâinile iscălind o astfel de hârtie?! Considerații de ordin național vedem bine că nu, asemenea nici considerații de ordin politic, căci pe un falit ca Mangra nu-l mai poate ridica la suprafață nici o aderență, fire-ar ea iscălită de ori-cine. Atunci?... S'ar pu-

FOITA ZIARULUI „TRIBUNA”

Frașmente.

De Victor Eftimiu.

(Cu prilejul volumului lui Cincinat Pavelescu.)

Cincinat Pavelescu a scris trei poezii cari ajungeau să-i dea locul ce i-se cuvine între poezii noiștri.

Cea dintâi e „Serenada”. Cine n'o cunoaște?

Viu și astăzi, din chitară
Să-ți mai cânt ca astăvară
Serenade...

Insă vui, găsesc în poartă
Frunza moartă!
Toamna cade!

Ploua cerne; ceața deasă
Tristă, umedă, se lasă...
Pe cărare e noroi,
Și sub zarea cenușie,
Toamna rochia și-o sfâșie
n' pomii goi!

Și a mai scris Cincinat poezia „Flori risipite”, în care e povestea tuturor visătorilor ce-și caută idealul și împart florile tinereții, fetelor din cale... Târziu, când fericirea s'a arătat, sârmanul visător nu mai are ce să dea celei adorate, căci florile tinereții le-a împărțit tuturor. Buchetul s'a nimicit.

Fericirea care e departe, fericirea care trece pe lângă noi, e un motiv ce revine în poeziile lui

Cincinat Pavelescu sub felurite chipuri. Iată „Necunoscuta”, veșnica necunoscută în urma căreia plâng de vracuri, visătorii, femeia ce purta în ochii misterioși toate mângăierile iubirei; trecătoare pe urma căreia a suspinat Baudelaire:

O toi que j'eusse aimée, o toi qui le savais!

Acciași „necunoscută”, în cari fantezia de poet a grămădit toate darurile, care ar fi fost idealul urmărit de atâta vreme, trece și în versurile lui Cincinat. Trece, scuturînd un buchet de trandafiri,

*O risipă de petale parfumate,
Ce, plutind în juru-i albe și ușoare
Păreau fluturi ce se țin după o floare...*

Poetul o urmărește întristat, știe că a pierdut-o pentru totdeauna, și o plânge „și c'a venit și că s'a dus”.

*...Nu știu azi în care parte ești de lume,
Dacă rîzi în fericiri, or dacă gemi...
N'ai știut și nu vei ști de al meu nume,
Și din umbră, amintirea mea n'o chemi...
Dar de rîzi or dacă plângi în brațele iubirii
Sau de zaci de toți uitată ntr'un sicriu,
Iartă-mă necunoscut-o dacă viu
Să culeg după ta urmă trandafirii...*

Critici pricepuți vor arăta ceia ce înseamnă Cincinat Pavelescu în evoluția poeziei noastre, îi vor cataloga inspirațiile, vor arăta valoarea fabulelor și a celorlalte poezii din cari e compus volumul. Pentru noi însă, Cincinat rămâne autorul acestor trei capodopere ale literaturii poetice. Și

n'avea nevoie să-și adune versurile, ca să-l cunoaștem. Dar publicul cel mare, pentru care numai volumul e consacrat, nu s'ar fi mulțumit cu atâta. Și (cu multă melancolie, fără îndoială,) Cincinat s'a hotărât să-și tipărească volumul. Prieteni glumeți spun că e trist să sfârșești cu viața de „poet fără volum”. Un volum îl compară cu o înșurătoare. Ai dorit-o, poate, mult, dar când te vezi înșurat, începi să regreti vremile trecute. S'a rupt ceva din tine. Când te-ai obișnuit cu o viață, chiar dac'ai fi suferit într'însa, o regreti. Eu cred că un om care a stat ani de zile într'o temniță, tot o părăsește cu oarecare melancolie, fiindcă a lăsat acolo ceasuri și zile din zilele sale...

*

Ș'apoi, e mare lucru să tipărești un volum de versuri. Înseamnă că te încrezi în tine însuși, în desăvârșirea operei tale, care poate sfida eternitatea. Un volum de versuri angajează atâția lucrători tipografi, atâția fabricanți de hârtie, atâția legători, atâția librari, atâția critici și, adeseori, atâția cumpărători! Ești sigur că n'ai ostenit de prisos toată lumea asta? Versurile tale răspund oare atâtor frământări?

...În ziua repetiției generale a piesei sale, un prieten al meu era foarte stânjenit. Se învârtea între culise, ca un vinovat.

„Ce ai?” l-am întrebat. El mi-a răspuns cu jumătate glas:

— Mi-e milă de oamenii ăștia pe cari... i-am pus la treabă cu piesa... Imi vine să le cer iertare la fiecare, dela maestrul Nottara până la cel din urmă figurant: „Domnule, Vă rog să mă iertați

tea invoca circumstanțe atenuante din domeniul bisericesc. Acestea însă numai pentru cei strămți la suflet și pentru miopi sau pentru cei de rea credință, căci nu poate să existe un D-zeu care să binecuvinteze faptele sacrilege ale unui trădător ca vicariul Mangra și nu este lege bisericească care să silească pe un preot să-și urmeze arhierul pe căile dosite ale trădării de neam.

O singură explicație putem să dăm gravei poticneli a consistorialnicilor din Orade. Mangra după ce a eșit din rândurile partidului nostru național, în cea mai scurtă vreme, am putea zice, în douăzeci și patru de ceasuri a fost mort pentru întreagă obștea românească cinstită. Noi cei din jurul acestei gazete l'am îngropat mai întâi și pe urmă au venit și alții să-și arunce mâna lor de țărână asupra nenorocitului care și-a batjocurit întreg trecutul lui. Nimeni nu a cercat să-l scape de peire, iar puținii cari au îndrăznit să întindă brațul după cadavru, au căzut și ei în groapa lui, prăvălindu-se cu aceiași repezeală neiertătoare, pentru vecie. De atunci a trecut vreme destul de îndelungată și judecata poporului nostru nu s'a schimbat, a doua venire nu a mai putut să vină. Acum cine știe ce voințe diavolești se încearcă să schimbe rostul nestrămutat al trădătorului. Vedem că nouă brațe se întind să scoată la lumină cadavru. De astădată brațele sunt sfântite cu darul preoției, dar vom vedea că și această încercare va fi zadarnică, iar bieții iscălitari de aderențe, și ei niște victime nenorocite, vor cădea cum au căzut și înaintașii lor, măriri cu mult mai puternice decât ei.

Acesta trebuie să fie adevărul.

Noi ce am putea să facem în fața acestor lucruri, cari, mărturisim, se prezintă în condiții destul de tragice? Nu putem altceva, decât să ne îndreptăm cătră toți cinstiții noștri slujitori ai altarului și cătră orice român care s'ar simți ispitit de păcat și să-i sfătuim:

că din pricina mea vă osteniți atâta... n'am vrut... dacă știam că fac atâta „deranj”, n'o mai scriam... iertați-mă, vă rog...”

...Vor fi având oare sentimentul acesta toți autorii de piese și volume de versuri?...

Prinziserăm în casa ospitalieră a unui profesor universitar, într-o foarte distinsă societate. Pentru prima oară își citea Cincinat versurile în volum. Le citea cu emoție, mai frumos ca'n totdeauna.

La plecare l-am întrebat ce impresie îi fac versurile sale, citite în volum. Cu multă melancolie îmi răspunse maestrul:

— Imi par niște fluturi pe cari i-ai prins cu ace și i-ai înșiriat, unul lângă altul... Imi plăceau mai mult când sburan de colo până colo, la cele patru vânturi...

Și, fiindcă Cincinat nu putea fi melancolic până la capăt, după cum nu poate fi vesel fără să nu cadă în melancolie, își urmă comparația:

— Imi pare că sunt un tată de familie care și-a cununat toți copiii: e mulțumit că-i vede pe fiecare la casa lor, dar e trist că nu-i mai are pe lângă dânsul...

Un volum de versuri e floarea primăvăratecă a unui pom. Sunt visele lunii Mai, speranțele și deziluziile, capriciile și nemulțumirile primăverii. E vârsta indoiilor, a celor dintâi îndrăzneli, e sborul unei petale în aer, după o rândunică; doruri sfioase ce înmuguresc într-o rază de soare, amăgiri și păreri de rău ce vin cu întâiul suspin al toamnei. Sânt lucruri cari nu se mai reîntorc

Feriți-vă oameni huni de mormântul trădătorului! Faceți-vă cruce ca de apropierea Satanei și vă feriți. Cadavru acesta poate se vă ademenească, dar vă îngroapă și pe voi.

Situația politică în Austria. Ședința de Marți a Reichsrathului austriac a fost mult mai liniștită decât s'a așteptat. Pe semne tratativele de compromis au reușit.

Proiectul de lege despre banca comună a fost trecut comisiei pentru afacerile financiare. Apoi s'a trecut la discuția importului de carne. Guvernul a fost atacat cu violență de partidele opoziționiste, cari l-au acuzat că disconzideră izvoarele apropiate, și aduce carne din țări depărtate — ca să le facă pe plac marilor agraricieni.

Votări și interpretări. Ședința de azi, Miercuri, a Camerei deputaților iarăși s'a terminat fără ca să se fi putut intra în ordinea de zi: discuția proiectelor militare.

Ședința s'a început cu votări nominale, cari s'au întins până la ora fixată pentru interpelări. Ședința următoare va avea loc mâine, Joi.

Congresul universal al raselor. Corespondentul nostru din Londra ne telegrafiază, că astăzi s'a deschis acolo congresul raselor. Președintele Weardole a deschis congresul prin o splendidă vorbire, în care urează bună venire congresiștilor, dorindu-le spor la munca pentru biruința ideii de a apropia rasele prin răspândirea luminei.

La congres se află și părintele Dr. V. Lucaicu, care va lua cuvânt în numele Românilor din Ungaria. Din partea României este delegat d. Alexandru Florescu.

Alianța turco-română. Din Viena se anunță: O telegramă din Paris, din izvor diplomatic bine informat, confirmă știrea de deunăzi că, în cazul unei acțiuni bulgaro-muntenegrene contra Turciei, România va fi de partea acesteia din urmă.

Acesta ar fi și motivul pentru care guvernele din Sofia și Cetinje ar ezita să se arunce într-o aventură războinică.

niciodată, sau de se mai reîntorc, nu mai îndrăznești să le spui și altora. Ți-e frică să fii învechit, ți-e frică să nu fi copilăros. O stângăcie a versului te face să renunți la un poem întreg. Ceiace punem în primul volum, e floarea sufletului nostru. E tot ce avem mai frumos, căci e scris atunci când inima primește și întipărește adânc, ceia ce-i vine prin larga poartă a tinereței. Mai târziu vine cugetarea, armonia, forma, — dar nu mai e inspirația fragedă a tinereței. E rodul folositor, nu mai e floarea mirositoare. O singură dată înfloresc copacii într'un an; poetul înfloresce o singură dată. Și unii copaci sânt sacălmi și tei parfumați, ce rămân numai cu floarea, iar alții sânt pomi, — și dau roade...

În genialul său „Chantecler”, la recepția biblică, Rostand prezintă o grămadă de cocoși, din toate părțile și de toate felurile.

Nu e unul care să n'aibă un titlu. Cocoșul cutare, din familia cutare, cu pintenul așa, cu creasta așa, cocoșul cutare, din țara cutare, cu coada sucită așa... Și vin o grămadă de cocoși, fiecare cu titlurile și subtitulurile sale. Dar ciudat... Nici unul dintre ei nu prea seamănă a cocoș. Când e rândul lui „Chantecler” să intre'n scenă, — el spune simplu:

— Anunțați numai „Cocoșul”.

Și e, într'adevăr, un cocoș.

Așa și cu Cincinat și confrății săi întru literatură. Avem poeți simbolști-decadenți, poeți poporanști-naționali, poeți de concepție, poeți metafizico-transcedentali și așa mai departe.

Cincinat e numai „poet”.

Și e, într'adevăr, un poet.

Cum discută d. Dr. Valer Moldovan.

Din Sibiu i-s'a trimis „Gazetei Transilvaniei” următoarele scrisori:

I.

Stimate Domnule Redactor!

Fără a avea intențiunea de a intra în polemici cu d. Dr. Valer Moldovan, care în articolele ce publică în ziarul D-Voastră sub titlul colectiv: „Comitetul național și „Tribuna”, își tipărește credințele ce i-se par salvatoare pentru neam, mă cred dator a lămuri o șeamă de inexactități strecurate în aceste pagini prin isvorul greșit, sau prin reavoința autorului. Fac aceasta rectificare din respectul ce port pentru numeroșii cetitori ai „Gazetei”, cari au tot dreptul să pretindă o informație obiectivă și din motivul, că nu pot admite, ca, drept argumente în discuțiile publicistice, să fie introduse povești fantastice și insulte gratuite.

Domnul Moldovan, anume, e de credința, că cel mai bun răspuns la articolul meu: „Două mentalități: Budapesta-București”, în care discut în mod teoretic o chestiune de ordin principiar, e să reducă toate considerațiile scrisului meu la relațiile mele personale cu d. Ștefan Cicio-Pop. O interpretare mai volnică și mai ciudată, nu-mi pot închipui. Trebuie să constat, că și „Budapesti Hirlap”, care a tratat într'un lung articol de fond această chestiune, căutând să zdrobească toate afirmațiunile mele, m'a combătut mai cavalereste, cu mai multă lealitate, ne mai vorbind de superioritatea mijloacelor intelectuale ale uncurului față de proza vorbăreață a colaboratorului D-V. Dar domnul Moldovan, care esplică greșit articolul meu și-mi atribue afirmațiuni pe cari nu le-am susținut nici când, făcând o descriere saturată de avânt epic a venirii domnului Ștefan Pop în comuna Șepreuș din prilejul agitațiilor electorale, povestește că în exuberanța unor clipe de recunoștință, eu aș fi sărutat fruntea și mâna domnului deputat al Șiriei. Fără a-mi putea suprima un zâmbet în fața acestei argumentații, trebuie să spun, că ori-cât mă trudesc să-mi aduc aminte de toate peripețiile întâmplărilor din agitația electorală de două luni în cercul Chișineului, memoria nu-mi poate reconstrui acest tablou cam grotesc. Pentru a liniști pe domnul Moldovan și a înlătura orice nedumerire asupra felului meu de a-mi manifesta simpatiile, trebuie să-i declar că nu obicinuesc să sărut mâinile decât matroanelor venerabile și arhierilor cinstiți, trecuți de optzeci de ani. Despre fruntea nici nu mai vorbesc, fiindcă cei ce cunosc figura marțială a domnului Pop, știu cât de sus planează fruntea domniei sale, asupra înălțimilor, la cari se poate avânta subsemnatul...

Dar ceia-ce m'a uimit și mai mult decât povestea dela Șepreuș e aluzia domnului Moldovan la o protinsă „serbare picantă cunoscută sub numele „cultul amorului liber”, aranjată la „Impăratul Romanilor” în Sibiu, când cu serbarea literaților”.

Aici încetează gluma, fiindcă d. Moldovan prin felul cum pune chestia, vrea

să prezinte pe scriitori drept niște oameni morali. Aici trebuie să protestez cu toată tăria și să-i cer categoric domnului Moldovan o explicație.

Il rog deci să spună în publicitate tot ce știe, tot ce i-s'a spus, și din partea cui și să fie explicit de tot. Eu declar, că această scormitură e o minciună lansată de cine știe ce creieri înfierbântați și aș dori foarte mult să cunosc obrazul autorului. La urma urmei tot e un scandal, ca drept recunoștință pentru sacrificiul adus de niște intelectuali entuziaști, aceștia să fie răsplătiți cu tot felul de spurcăciuni colportate pe socoteala lor.

Nimeni nu roagă pe d. Moldovan să între în lista abonatilor „Tribunei”, sau să se entuziasmeze de credințele subsemnatului, atâta însă i-se poate cere, ca dacă peste tot se mai deranjează și scrie cu tiparul, să fie cel puțin drept, întru cât nu reușește să fie convingător.

S'auzim deci, ce fel de libațiuni s'au făcut la „altarul umorului liber”! Vrem să le cunoască lumea, fiindcă nu ne este îngăduit nici-odată s'o ferim de prilejul de-a face asemănare între „moravurile” slujitorilor lui Apollo și între apucăturile unora dintre ucenicii sărmanei zeițe Themis...

Primiți, Vă rog, domnule Redactor, mulțumiri pentru ospitalitate și respectuoase salutări.

Sibiiu, 24 Iulie 1911

Octavian Goga.

II.

Stimate Domnule Redactor!

Domnul Dr. Valer Moldovan, în seria de articole „Comitetul național și Tribuna”, se ocupă și de șezătoarea scriitorilor ce s'a ținut astăprimăvară în Sibiiu (vezi „G. Tr.” Nr. 150 din 10/23 Iulie a. c.), scriind următoarele:

„Sunt unele fapte, cari se fac bine în București în cutare cafenea de bohemi, dar nici decum nu e consult a le răspândi la noi în Ardeal. Sunt alte moravuri la noi și alte sunt măsurile întru a judeca faptele.

„E vorba de serbătoarea cam picantă, cunoscută sub numele „cultul amorului liber”, aranjată la „Impăratul Romanilor” în Sibiiu, când cu serbarea literară.

„Decât o astfel de serbare culturală mai bine nimic.”

Aceste sunt cuvintele dlui Moldovan. Fiindcă eu am aranjat șezătoarea scriitorilor din Sibiiu și fiindcă am fost mereu în societatea scriitorilor, declar că afirmațiunile categorice ale dlui Moldovan sunt calomniile ordinare. Mă mir că d-sa a fost în stare să scrie la adresa unei artiste dela Teatrul Național din București și la adresa scriitorilor veniți din Țară la șezătoarea din Sibiiu asemenea insulte grosolane.

Am auzit în repetite rânduri că o seamă de răuvoitori dela noi comentează cu predilecție „orgiile” ce le-au făcut scriitorii la Sibiiu, dar n'am dat creză-

mânt zvonurilor, fiindcă mi-se păreau de tot urâte. Se considerau ca niște glume proaste atât de familiare atmosferei noastre culturale. Dar, acum, iată că d. Moldovan se constituie de acuzator serios, că formulează în scris și într'o formă foarte pozitivă calomniile fără stăpân. D. Moldovan în calitatea sa de avocat trebuie să știe că nu e răspunzător numai înaintea cinstei publice, ci și înaintea legii pentru aceste insulte. Il invit deci să-și dovedească afirmațiile, să spună faptele pe cari le știe și pe cari le-ar putea susține și în fața legii. Sau dacă nu știe nimic pozitiv, ci vorbește din auzite, să binevoiască a numi pe autorul acestor insulte, iar d-sa să-și ceară, cum se cuvine, scuze în public dela oamenii pe cari i-a ofensat. Cred că e vremea să intrăm și noi în rândul oamenilor civilizați.

Unii pretind că aceste calomnii s'au urzit, dându-se o interpretare falsă impresiilor ce le-am scris eu în „Luceafărul”. Ca să judece lumea nevinovăția poetică și curățenia sentimentelor cari m'au îndemnat să scriu acele impresii, le reprodus. Vorbind de prietinel Cincinat Pavelescu scriam:

„După câteva clipe l'am văzut îngeunuchiat în fața grațioasei d-șoare Filotti, sărutându-i mâinile și recitând versuri de dragoste. Ceata trubadurilor asculta în liniște și se închina cu cucernicie. Printr'un geam se resfrângeau în odaie cele din urmă raze ale soarelui ce murea după culmile Carpaților, îmbrăcând într'o aureolă de aur capetele cântăreților ce improvizaseră această vecernie de iubire.”

Mă văd silit să declar că în aceste descrieri poetice e foarte puțin real. Scene pe care o descriu nu s'a întâmplat. Adevărul e că noi mulți inși eram adunați într'o odaie mare dela „Impăratul Romanilor”, și ca să treacă vremea, l'am rugat pe Cincinat să reciteze versuri. Între cei ce-l ascultau era și d-șoara Filotti. Eu l'am auzit pe Cincinat pentru prima oară spunând versuri și m'a mișcat. Când am scris impresiile din Luceafărul voiam să fixez aceste clipe și mi-am permis un nevinovat sbor al fantaziei, fără să-mi treacă prin minte că niște fantazii îndrăznețe ar putea să deie o interpretare vulgară acestei inspirații lirice. Și nici nu cred că insultele și calomniile pe cari le iscălește d. Moldovan s'au brodat în temeiul impresiilor mele curate. Din „sărutări de mâni” și din „recitări de versuri de dragoste” nu putea nimeni inventa „orgiile amorului liber”. Rog deci încă odată pe d. Moldovan să se lămurească.

Țin să mai declar că șezătoarea scriitorilor din Sibiiu n'a stat în serviciul nici unei grupări politice. A fost prima încercare de a aduce scriitorii din România la noi. Aceste șezători, de se va putea, le vom continua împotriva tuturor oamenilor mici la suflet.

Sibiiu, 25 Iulie 1911.

Oct. C. Tăslăuanu.

Scrisori din București.

Un nou ziar naționalist. — Trupele de vară. — O propunere. — Noile uniforme în armată. — Un nou monument al lui Cuza.

București, 12 Iulie.

Căderea naționaliștilor la ultimele alegeri era considerată de unii ca o slăbire a partidului naționalist-democrat, ca o slăbire a entuziasmului, cu care programul acestui partid a fost primit de o mare parte a Românilor din regat. Cu deosebire jubilau ziarele „Românilor” de confesiune mozaică, cercând să-și facă singure curaj. Tocmai această cădere a contribuit însă mai mult la întărirea ideii naționaliste. Și în ultimul timp, în diferitele centre ale țării am văzut cum s'au constituit „case de cetire ale poporului”, biseriștea, de pe amvonul cărora oameni cu tragere de inimă pentru acest neam exploatat de toți veneticii, propoveduesc crezul mântuirii. O mulțime de ziare și reviste au apărut, având ca program apărarea, răspândirea și întărirea ideii naționaliste. Multe dintre ele apar în centre, unde se părea că viața națională este copleșită de străinii acaparativi. Mai zilele trecute a apărut la Constanța ziarul „Dobrogea Nouă”.

Apariția unui ziar naționalist într'un centru ca acesta nu poate fi primită decât cu cea mai mare simpatie și satisfacție. În Constanța, ca în toate orașele comerciale din țară, majoritatea negustorilor o formează străinii, armenii, ovreii și grecii. Numărul marilor comerțianți români este foarte redus. O acțiune pentru câștigarea terenului pierdut nu este însă prea târzie, și nădăjdum că tinerii grupați în jurul noului ziar vor putea să se mângâie că munca lor n'a fost de prisos.

Reținem din frumosul program de activitate al ziarului dobrogean următoarele rânduri:

„Vom desvâli cu logica de fier a lucrurilor principiile naționaliste, singurele, în care se poate întrevea făurirea unei temelii, prin care vom putea să punem stavilă tuturor bârfelilor. Nu cu laude deșarte, ce aduc îngâmfare, cu pomoni înjositoare, ce provoacă nepăsare, cu ploconeli umilitoare se afirmă trăinicia unui neam. Ci prin o mai bună cunoaștere a realității, prin un folos isvorit din propria noastră mișcare, prin o mai mare mândrie națională...”

Cuvintele acestea de altfel ar fi bine să și-le însemneze și mulți dela noi, cari în cunoașterea realității au văzut fantoma trădării de neam.

*

De cum sosește vara, grădinile publice ale orașelor din țară sunt inundate de trupe străine, cari prin programul lor exotic atrag curiozitatea publicului românesc, care plătește adeseori scump plăcerea de a vedea cutare celebritate improvizată a scenei din Moscova, Petersburg, Berlin sau altă capitală. Cele mai aplaudate din aceste „trupe” sunt cele rusești, cari atrag atât prin costumele lor, cât și prin jocurile populare rusești, săltărețe bogate în mișcări.

De prezent colind orașele din țară și stațiunile balneare și climaterice vre-o trei trupe de acest fel. Lumea aleargă, plătește și aplaudă, pe acești „ruși”, cari în realitate nu sunt decât ovrei curați, cari anunță de îndată ce sosesc într'un oraș că vor cânta cuplete în limba rusă, ebraică și țigănească. Niște ruși cântând ovreiește! Asta e ceva așa de neadmis.

O propunere, care s'ar putea realiza ușor și fără multă cheltuială: Jocurile noastre ardelenești sunt cu mult mai frumoase decât ale tuturor neamurilor învecinate. Cântecile noastre populare sunt de asemenea o comoară de melodie și de simțire. De ce nu s'ar forma la noi o trupă, care să vie peste vară în orașele din țară să dea reprezentații după modelul atâtor străini? Pe lângă că s'ar populariza în țară cântecile și danțurile noastre naționale, dar cred că și folosul material ar fi destul de însemnat. N'ar fi oare bine ca societatea noastră teatrală să se gândească la așa ceva? Având în vedere înlesnirile ce i-s'ar face unei astfel de trupe, societatea în nici un caz

Fiți cu atenție la firmă! **GYULAY KÁROLY**

Atelier de fotografii artistice, — — de primul rang. — —

TIMIȘOARA, Józsefváros, Hunyady u. 5.

— — (Lângă Casina »Délvidéki«.) — —

Fotografiile și portrete, reproducții după fotografiile vechi și noi în mărime naturală, expuneri de obiective speciale pentru interioruri, acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate. Ceice se provoacă la anunțul din »Tribuna« capătă 10% rabat. Fiți cu atenție la firmă.

n'ar avea să sufere nici o pierdere. Ba, dovedind că acolo se pune interes pe tot ce este românesc, ar reuși să câștige și un număr însemnat de membri noi, mai ales dintre ardelenii stabiliți în țară.

De multe ori s'au ridicat glasuri în contra actualei uniforme a soldaților și a ofițerilor, care, pe lângă că este foarte costisitoare, mai prezintă și desavantajul că, în caz de război, soldatul ce o poartă poate fi ușor observat de dușman. Mai ales uniforme de ofițerilor, așa de bogate în ornamente de aur, care selipește în bătaia soarelui, atrăgând de departe atenția inamicului. Acest fapt a fost relevat cu ocazia diferitelor manevre și a fost relevat de misiunea japoneză venită mai anul trecut în țară.

Neajunsurile acestea au făcut să se adopte o nouă uniformă, mult mai simplă, atât pentru soldați, cât și pentru ofițeri. Despre avantajile acestei uniforme, cu care se vor face manevrele din toamna aceasta ale corpului al treilea și al patrula de armată, a avut ocazie zilele acestea să se convingă și suveranul. D. General Popovici, secretarul general al ministerului de război, a prezentat M. S. Regelui la Sinaia doi ofițeri și patru soldați îmbrăcați în noua uniformă și având cu dânsii toată muniția de război.

Suveranul a cercetat diferitele pozițiuni la instrucție ale soldatului, interesându-se de aproape dacă, în anumite poziții noua uniformă nu'l jenează. O singură modificare i-s'a făcut acestei uniforme: Cravata, care a fost găsită de prisos, a fost înlăturată. Suveranul fiind de părere că acest ornament este „ceva femeesc”.

Coloarea noilor uniforme ale ofițerilor este verde-închisă. Ele se vor confecția din postav făcut de fabricile din țară. Uniforma completă a unui ofițer va costa șaiszeci de lei, pe când, după vechiul fel de a se îmbrăca, numai tunica singură costa o sută douăzeci de lei.

Dacă până în trecutul apropiat memoria lui Alexandru Ioan Cuza a fost poate prea neglijată, cu bucurie trebuie să constatăm că cultul în jurul numelui primului domnitor al celor două țări surori unite crește tot mai mult. Azi Cuza trăește nu numai în sufletele țăranilor, pe cari i-a desrobbit, făcându-i stăpâni pe pământul lucrat și apărât cu sângele strămoșilor. Cuza trăește azi în sufletele tuturor Românilor. Și manifestările de stimă față de memoria lui se înmulțesc pe zi ce merge.

Astfel zilele acestea s'a constituit la Ploesti un comitet, care va aduna fondurile necesare pentru ridicarea unui monument al marelui domnitor în acest oraș. Comitetul este compus din fruntașii orașului, proprietari, negustori și funcționari, cari se vor întruni Sâmbătă spre a discuta mijloacele cele mai potrivite pentru așezarea scopului lor nobil. *Correspondent.*

Serbări culturale la Blaj.

După ce Comitetul central al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român” a hotărât, să-și țină adunarea generală anul acesta la Blaj, în zilele de 15/28—17/30 August când își va ține adunarea generală și „Societatea pentru fond de teatru român”, — rugăm pe ceaștă cale pe toți P. T. Domni, cari doresc să ia parte la aceste adunări, că pentru a li-se putea rezerva cuartire, nesmintit să se anunțe la comitetul de încuarterare până la 2/15 August.

Scrisorile să se adreseze dlui *Dr. Dănilă Szabó*, avocat.

Blaj, la 21 Iulie 1911. Pentru comitetul aranjator:

Dr. Iuliu Maniu,
preș. com. aranjator.

A. C. Domșa,
secretar.

Cursurile de vară din Vălenii de Munte.

— Cursul dlui Dr. I. Răducan. —

III.

În vremea din urmă s'a semnalat o mișcare deosebită de solidarizare și asociație în mijlocul maselor populației dela țară. Cel mai însemnat moment în genul acesta este cooperatiia, care merită o deosebită atenție pentru idealul ce urmărește și forțele ce le reprezintă. Prin cooperatiie se țintește la ridicarea morală și desrobirea materială a țăranimii.

Mișcarea cooperativă în România nu era cunoscută până la 1890, azi însă două treimi din populația rurală e înrolată sub steagul cooperativ. Cel mai de seamă motiv care a favorizat înțărirea ei la sate, a fost că aci se simțea mai mult nevoia de solidarizare ca să poată rezista elementului străin exploatator, căci țăranii singuratici nu aveau posibilitatea să-și îplinească nici cele mai însemnate nevoi, fără să fie exploatați. Voia capital; cădea pe mâna cămătarilor cari nu ținteau alinarea durerilor lui, ci căpătuiala proprie; vrea să cumpere pământ, cădea pe mâna intermediarilor; și chiar dacă ar fi vroit să-și cumpere hrană, condițiile-i erau mult mai defavorabile ca atunci când făcea cumpărarea în grup. Vedem deci că la țară populația era condamnată să fie robită de lupta economică. Alături de cooperative au venit apoi în timpul din urmă și obștile satești cari au luat lupta pe teren economic cu marea proprietate. Vedem așa dar că și ideea solidarizării e venită de jos și și-a luat avântul în restimpul dela 1893—1903.

Dela 1903 începe a doua fază pentru cooperative, când statul le recunoaște însemnătatea și aduce o lege pentru protejarea lor, înființând în aceeaș vreme Casa centrală a băncilor și cooperativelor satești, iar aceasta la rândul ei, cu mijloacele de cari dispunea și cu un personal destoinic începe o acțiune mai intensă pentru apărarea drepturilor clasei țăranesti.

În urma inițiativei acesteia avem la 1909, 2543 bănci satești cu 400.000 membri și un capital dela țară care atinge cifra de 50 milioane. Aceste bănci în mijlocul țăranimii alcătuiesc adevărata școală pentru o viață economică mai înaintată și prin școala făcută de ele țăranimea a ajuns să cunoască adevărata valoare a banului, deoarece pînă aci se cunoștea numai la plata birului, pe când în colo făcea exclusiv economic de schimb în natură. Au mai avut apoi și alt merit, tot atât de însemnat; au înlăturat camăta care incurca pe țăran în socoteli până nu se mai alegea nimic din ce brumă adunase.

În băncile satești se câștigă un instrument de credit perfecționat față de creditul de mai înainte și în felul cum sunt organizate aduc un folos etic — politic de netăgăduit, căci în operațiile lor nu e vorba numai de materie ci și de interesul de clasă — dela trezirea căroră vom avea cu vremea o manifestare politică pașnică care să reprezinte interesele păturei de jos. Rolul lor în viitor e prin urmare și luarea luptei față de politicianism — cum s'a întâmplat în câteva județe chiar la alegerile trecute. În felul cum funcționează azi, băncile populare sunt organele cele mai de seamă ale victii noastre economice dela sate și reprezintă pionerul de schimb în viața economică a țării noastre.

În jurul băncilor satești, întocmai ca în jurul unui arbore care umbrește și alte vlăstare, s'au dezvoltat și obștile de arendare și astfel prin bănci — cari propagă spiritul de economie, alcătuind cooperativele de credit, prin obștii — cari sunt cooperative de producție, se propagă ideea solidarizării pentru valoarea muncii, dând țăranimei pământul în condiții mai favorabile.

Astăzi avem 200 obști în proprietatea unui ogor de 200.000 hectare un capital de 6 milioane și 50 mii de membri.

Cooperatiile de consum însă la noi sunt cu totul greșite, deoarece la sate n'avem nici capitalul nici numărul de consumatori necesari și sunt menite totodată să distrugă sindicatele pentru cumpărarea și vânzarea produselor țăranesti.

Scopul principal al cooperărilor e să întărească elementul rural smulgându-l din brațele exploatării și prin felul în care se lucrează, fac un indoit bine, raționalizând agricultura și dând țăranului putința să se hrănească mai bine. Acestea ar fi în general roadele cooperatiiei satești.

La oraș însă cooperatiia încezește s'an cei puțin înrolați sub steagul ei, sunt înșelați de demagogi.

Statul la noi — înțelegând că viitorul corporațiilor în România e cooperatiia, face tot ce-i stă în putere pentru sprijinirea ei, peste hotare însă statul nu numai că nu face nimic pentru ele, dar lucră deadreptul pentru nimicirea lor și dela o vreme lumea a ajuns să înțeleagă că și aici situația numai prin cooperative se poate salva. Privim cu admirație la mișcarea de solidarism capitalist care servește interesele economice ale fraților subjugati. N'am avut însă o cooperatiie în mâna plugarilor ardeleni — cari poate chiar în urma împilărilor suferite dela guvern — au început să se trezească și-și dau seama de primejdia ce-i amenință. Și s'a trezit un curent sănătos de însoțire în fruntea căruia sta până bine de curind singur Vasile Osvadă, a cărui glas a răsunat multă vreme ca glasul profetului în pustie, până a fost înțeles.

S'a dat apoi cea mai frumoasă pildă de unitate culturală prin donația unui basarabean, d. Stroescu, care a dat 50.000 coroane pentru propășirea cooperatiiei la Români ardeleni. S'au trimis apoi doi tineri în Germania, cari să studieze mijloacele de apărare ale Polonilor și să aducă sămînța ideii bune să o împrăștie și acasă. Și chiar asociațiunea din Sibiu își trimite oameni cari să studieze cooperativele din România, dând astfel dovadă de o adâncă chibzuială politică, căci în Ardeal orice bucătică de pământ câștigat înseamnă o cetățuie în plus contra vrășmașului.

Îmi aduc aminte de un foarte frumos articol „Apărarea pământului”, citit zile trecute în „Tribuna” în care se atrăgea atenția Românilor cum centrala însoțirilor sasești din Sibiu voințe să ne acapareze moșia și arată primejdia îmbucătățirii pământului care ar trebui conservat și lărgit ca pe un patrimoniu național, căci ce ne-ar folosi unitatea limbei când ne lipsește pământul care formează una dintre cele mai de seamă condiții pentru existența unui popor.

În Bucovina însă cooperativele sunt într'o situație de adevărată primejdie națională, căci conducătorii politicieni n'au luat drumul adevărat, și au urmărit nu numai scopuri economice ci și politice. Au angajat o mare parte de credit străin care acum a pus cooperativele în fața falimentului, fapt care constituie un adevărat dezastru național.

Negustori, industriași, meseriași români.

Ziarul nostru a hotărât publicarea unui tablou statistic al tuturor negustorilor, industriașilor și meseriașilor români din Ungaria.

Adresăm deci, tuturor celor interesați rugămintea să ne comunice cât mai în grabă numele firmei, orașul și strada unde se găsește atelierul sau prăvălia lor.

„TRIBUNA”

Telefon nr. 467.

KARDOS GYULA

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară

Temesvár-Gyárvaros Háromkirály-ut 14. (Casa proprie.)

Mare magazin de trăsuri noi și folosite. —

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de bransa aceasta, cu prețurile cele mai moderate. Preț curent, gratis și franco. Tot aici se mai pot căpăta omnibuse pentru 6 persoane cară funebre, felurite căruțe »landaner« cu preț moderat.

† Aurel Marin.

Iată un nume care puțin a fost amintit în cercuri mai largi, dar cu atât mai cunoscut și stimat în orașul nostru. Nu este persoană în Caransebeș care să nu fi cunoscut pe acest modest, dar zelos și conștientofician al Comunității de avere; un bărbat de care se vorbea numai cu cel mai adevărat respect, căci toți recunoșteau în el „omenia intrupată”. De aceea și când era vre-o neînțelegeră în cele financiare, sau când era vorba a descărca vr'o chestiune comercială, toți reclaman pe Aurel Marin, cuvântul lui era cel din urmă, căci ce a constatat ori a zis el era adevăr neresturnabil. Astfel ne putem explica onorurile cu care a fost distins în viață, dar și regretul, durerea chiar, ce o simțese intelectualii și poporul caransebeșan și din împrejurime, fără deosebire de naționalitate, în urma răposării lui întâmplată Miercuri în 6/19 l. c.

Descendent al unei familii fruntașe de militari — tatăl Iancu a fost căpitan ces. reg., iar mama Anca — răposatul a văzut lumina zilei la 1 Ianuarie 1860 în Rusea lângă Teregova și a primit o creștere foarte îngrijită. Frații lui mai mari au apucat pe cariera militară așa că unul, Nicolae, e colonel ces. și reg. în pensie în patrie, iar Ioșif, e colonel de artilerie în România. În Domnul fericitul Aurel, de o fire mai blajină, s'a simțit atras mai mult de o îndelotnicie liniștită, fără mult sgomot, căci era convins, că omul poate fi folositor neamului său în toate ramurile de ocupație zilnică, dacă e cu trup cu suflet pentru oficial ce-l are. Astfel după terminarea școlii regim. din loc a fost în școala comercială din Timișoara, unde a făcut studii eminente. Modestia și frumoasele cunoștințe ce și-le însușise tinărul înduplecără pe marele Român, generalul Doda, să aducă lângă sine pe Aurel, ca aci, între grănițeri, la comunitatea de avere, să se manifeste și valorizeze toate puterile lui spirituale. Și generalul Doda nu s'a înșelat. Comunitatea de avere a trecut prin multe peripeții, și-a schimbat președinții și organele oficiale, Aurel însă a rămas în mijlocul tuturor schimbărilor, căci caracterul său de *granit*, curățenia lucrării sale erau pavază contra ori cărei presupuneri de atac. În întreaga lui viață nu s'a auzit nici măcar odată, că la contabilitatea (organizată de el) a comunității de avere — al cărei șef a fost Aurel Marin — ar fi vre-o cât de mică disordine. În timpul din urmă răposatul era consilier de contabilitate.

Dar activitatea acestui bărbat nu se mărginește la Comunitatea de avere. După moartea lui Curescu în 1904, ochii tuturor se ațintiră asupra v. președintelui Aurel Marin. Tot fără deosebire, erau convinși, că numai el poate fi conducătorul întreprinderii comerciale „Severineana” din loc. Unanim fu ales președinte. În funcțiunea aceasta a dovedit el pricepere în ramul cel mai puțin cultivat la noi Români, deși e unul din cele mai îmbelșugate izvoare de bunăstare individuală și națională. Astfel „Severineana” între institutele comerciale românești din patrie este mai bine asigurată; ea ține concurență cu firmele străine din loc dând totodată subsistență sigură mai multor familii românești.

Așa a înțeles Aurel Marin să facă în cercul său de activitate politică națională românească. Nu cu laude câștigăte ieftin, nu cu tãmbãlae, ci cu muncă stăruitoare, cu munca ale cărei roade se văd zeci de ani după moartea celui ce a sămănat sămânța bună.

*

Înmormântarea a avut loc Joi în 7/20 l. c. la ore d. a. Actul înmormântării l-a săvârșit Prea On. domn proepresbiter Aurel Ghidiu cu preoții Ioan Stoian și Gheorghe Buru. Public număros a dat ultimul onor acestui vrednic Român însoțindu-l până la lăcașul de veșnică odihnă.

„Foaia Diecezană”.

Concurs de costume naționale organizat de Liga Culturală.

Arta noastră populară e o parte esențială din civilizația unitară românească, pe care Liga Culturală înțelege a o servi, servind prin aceasta și scopuri mai depărtate, care numai astfel pot fi asigurate.

Portul popular românesc e în deosebi una din cele mai frumoase podoabe a originalității noastre artistice și a credinței noastre față de tradiție.

Concursul de porturi naționale organizat anul trecut la Câmpina având un rezultat atât de frumos, Liga Culturală a hotărât să țină anul acesta în ziua de Duminică, 24 Iulie c., un al doilea concurs la Vălenii de Munte (Prahova), la care se va decerne mai multe premii din suma votată de Comitetul central și alte contribuțiuni, pentru cele mai frumoase costume populare ce se vor prezenta.

Sumele sau obiectele pentru premiile acestui concurs ce se vor oferi de către persoanele binevoitoare vor fi primite cu deosebită recunoștință.

Tot în această zi va avea loc o frumoasă serbare la care vor lua parte și toți auditorii cursurilor de vară ce se țin la Vălenii de Munte de sub conducerea dlui prof. N. Iorga, iar la sfârșit va avea loc solemnitatea proclamării și a distribuirii premiilor care vor fi decernate de către o comisiune specială compusă din doamne și domni cu o deosebită competență.

Rezultatul concursului, premiile acordate și numele tuturor persoanelor ce vor lua premii în bani sau obiecte, se vor publica în toate gazetele.

S'a făcut, pentru înlesnirea participanților, intervenție la C. F. R. pentru reducerea de 50 la sută.

Aprobarea statutelor Reuniunii femeilor gr.-or. din Feldioara.

Ziua de 10/23 Iulie 1911 a fos pentru comuna noastră o adevărată zi înălțătoare, căci atunci la ceasurile 3^{1/2} p. m. sub prezidiul Mult Stimatelor Doamne Virginia Vlaicu, comitetul reuniunii noastre, după un interval de trei ani și jumătate, și-a ținut prima ședință ordinară, pe baza statutelor aprobate din parte Inaltului ministru ung. reg.

Cu drept cuvânt se poate numi o zi de mare bucurie această zi, căci în urma denunțurilor și piedecilor puse în calea aprobării statutelor Reuniunii noastre, din 9 Dec. 1907 de 4 ori au fost înaintate la Inaltul Ministru și tot de atâtea ori au fost respinse până în 19 Dec. 1910, când din nou au fost compuse de marele binefăcător al Reuniunii noastre, Stim. Domn director Arsenie Vlaicu. În chipul acesta, la intervenirea d-lui Vlaicu, sub Nr. 38899/911 de dtto 3 Aprilie 1911 au obținut aprobarea ministerială.

La vorbirea de deschidere a ședinței comitetului, ținută de Mult Stim. Doamnă prezidentă, se vedea bucuria nespuse de mare a membrilor.

În această ședință pe lângă alte multe lucruri frumoase s'a decis și ținerea adunării generale, pe Duminică în 25 Sept. a. c. Las să urmeze vorbirea plină de învățături a Mult Stim. Doamne prezidentă:

Stimatelor membre,

Simt azi o deosebită bucurie, prezentându-mă în mijlocul D-voastră, căci am plăcerea a Vă anunța faptul îmbucurător; întărirea statutelor Reuniunii noastre atât de mult dorită și așteptată de toți binevoitorii și sprijinatorii culturii noastre românești și înfloririi bisericii noastre strămoșești.

După greutățile provocate și îngrămădite în calea realizării constituirii Reuniunii noastre, nici nu era un lucru de toate zilele obținerea întăririi statutelor și totuși mulțumită ajutorului cerese și sprijinului oamenilor buni, s'a întâmplat și acest lucru bun și plăcut lui Dumnezeu mai curând de cât poate ne așteptam.

Nu ne rămâne nouă altceva, decât să ne punem cu trup cu suflet în serviciul Reuniunii, să înfrumșetăm casa Domnului prin astfel de fapte, încât numele binefăcătoarelor să strălucească în

veci și binecuvântarea urmașilor să ne fie meritată răsplată.

Cu acestea declar deschisă ședința comitetului.

Feldioara, 11/24 Iulie.

Ioan Sporea
notarul Reuniunii.

Cronică externă.

Anarhia din Persia. „Times” află că la Teheran domnește consternare.

Exșahul și-a făcut intrarea în Astrabad. Primul ministru continuă cu toate acestea pregătirile pentru rezistență. Poliția a arestat câțiva reacționari, cari recrutau soldați pentru exșah, sub pretexte că se va restabili constituția.

Parlamentul se află sub influința primului ministru, cu toate că acesta e bănuț de înaltă trădare.

*

Mișcarea monarhistă din Portugalia. Corcorpondentul din Lisabona al ziarului „Vossische Zeitung” află din cercurile partidului monarhist că Don Manuel și-a luat obligațiunea de a interzice reginei mame a se reîntoarce în Portugalia, în cazul când cauza monarhistă ar ajunge la victorie.

Dacă știrea se adevărește ea va contribui la întărirea mișcării monarhiste.

La Cannaea unul din orașele rămase devotate clericalilor au avut loc ciocniri sângeroase între armată și populație. De curind a fost trimis în acest oraș regimentul No. 20 care e cu totul republican. Soldații erau primiți cu dușmănie de către populație. Subofițerii se văzură siliți a liniști poporul.

Animositățile izbucniră însă și soldații fură primiți cu pietre și nu putură salva decât cu mare greutate. Guvernul a trimis trupe în ajutorul soldaților în pericol. Multe persoane au fost rănite. Alte turburări au avut loc la Coimbra unde un trimis al guvernului venise în anchetă în chestia conflictului care a avut ca rezultat închiderea universității.

Trimisul guvernului a fost primit cu simpatie de o parte a populației.

Monarhiștii în număr de 5000 se declarară însă în contra lui.

Din cauza antagonismelor au avut loc lupte de stradă cari au durat o zi întreagă. Au fost răniți din ambele părți.

Convocare.

În conformitate cu §. 12 din statute convocăm prin aceasta

ADUNAREA GENERALĂ ORDINARĂ

din acest an a „Reuniunii învățătorilor dela școlile populare conf. gr.-or. rom. din protopopiatele Timișoara, Belinț, Comloșul-mare și Lipova” pe

Marti în 316 August 1911.

în biserica ort. rom. din Timișoara-Fabric la ora 9 a. m., la care se invită toți membri reuniunii precum și toți binevoitorii culturii.

PROGRAMA:

Sedința I înainte de umiaz.

Ședinței îi premerge invocarea Duhului sfânt.

1. Deschiderea adunării — la 9 ore a. m. — și salutarea oaspeților.

2. Alegerea notarilor și a 2 bărbați de încredere.

3. Constatarea membrilor ordinari prezenți. Absentarea fără temei legal, constituie conform legii și a ordinelor în vigoare delict de disciplină.

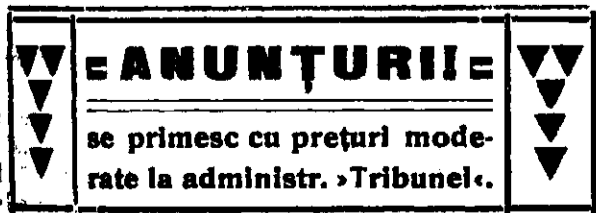
4. Raportul despre activitatea biroului, a comitetului și a despărțămintelor.

5. Socota casarului pe anul școlar 1910, precum și restul socotelii loteriei.

6. Alegerea unei comisiuni de 3 pentru cenzurarea raportului și a socotelilor.

7. Alegerea unei comisiuni de 3 pentru înscrierea membrilor.

8. „Cari sunt cauzele sărăciei poporului ro-

mân și cari sunt izvoarele de înavuțire?” disertație de Iulian Lucea.

9. „Regulamentul fundațiunii pentru ajutoarea fiilor de învățători”.

10. Observări critice asupra manualului de școală „Curs practic de limba maghiară” compus de I. Vuia, citite de Ioan Muntean.

11. „Zicerea desvoltată”. Prelegere de Teodor Bucureșcu.*)

Sedința II-a după amiază.

12. „Educațiunea ca artă” disertație de Damian Terlaiu.

13. „Aerul” exerciții intuitive de I. Popa.

14. Rapoartele comisiei cenzurătoare.

15. Raportul comisiei pentru înscriere de membrii noi.

16. Propuneri.

17. Restaurarea biroului, a comitetului și a misiunii literare pe un period de 3 ani.

18. Defigerea locului proximei adunări.

Timișoara, din sedința comitetului ținută la 27 Aprilie 1911.

Iuliu Vuia m. p.,
președinte.

Iosif Popa m. p.,
secretar.

Comitetul.

Membrii comitetului central, precum și membrii birourilor din despărțăminte se convoacă la sedința ordinară plenară a comitetului central care se va ținea Luni în 2/15 August a. c. la ora 8 a. m. în școala gr.-or. rom. din Fabricul Timișorii.

Casarii despărțămintelor sunt provocați a participa sub ori ce împrejurări.

INFORMAȚII.

ARAD, 26 Iulie n. 1911.

— **Buletin meteorologic.** Institutul meteorologic anunță furtuni răzlete și mici schimbări de temperatură.

În Budapesta termometrul a arătat gradele 33.2 C., în Arad 38.8 C.

— **Un domn moldovean la 1777.** Grigore Ghica Voevod al Moldovei, sub domnia căruia s'a luat Bucovina de către austriaci, iată în ce chip seria generalului rus Rumantșev, care era adevăratul domnitor de atunci al Moldovei:

Domnule. Bănuiala Porții față de mine în împrejurările de față, făcându-mă să mă tem de destituire în cazul unei declarații de neapărat războiu (cum e sigur că ea se va sîrgui să se iea măsurile trebuitoare ca să întîmpine orice plan protivnic intereselor ei pe care l-ar putea bănuia din partea mea), eu mă aflu într'o tulburare neînțetată, neputînd să-mi închipuiesc alt mijloc de scăpare decât sfîntul asil al binefăcătorilor mei.

Îmi ieu deci îndrăzneala să alerg la bună-tatea Excelenței Voastre ca să o rog să binevoiască să-mi dea, prin plăcutul răspuns, înștiințarea ce o va socoti mîntuitoare în cazul meu, ce trebuie să mă hotărască, și eu mă las cu totul în seama acestei sincere prietenii ce mi-ați mărturisit-o, avînd onoarea de a fi, cu cea mai înaltă considerație și un respect fără margini,

Al Excelenței Voastre prea-plecată și supusă slugă
Grigore Ghica.

Cu toate acestea el n'a putut scăpa în „sfîntul azil” al Rusiei, căci a fost omorît de Turci.

— **Și nebun și obraznic.** Un cetitor ne serie următoarele: „Am rămas consternat în fața unui act de inconștiență a unuia dintre colaboratorii „Revistei preoților”, care iscălește sub numele „Bihoreanul” următoarele infamii la adresa dlui Octavian Goga, din prilejul vorbirei rostite la îngroparea profesorului Aurel Bratu:

„Cum știu, Goga este fecior de popă, crescut și el cu prescură. M'am scărbit în sufletul meu, când în vorbirea lui, tipărită pe mai multe coloane, și ținută la o îngropăciune, n'am aflat de fel timbrul cel dulce al religiozității, evitînd — par'că din adins — exprimarea cuvîntului „Dumnezeu”. De altfel, el singur va fi știind, pentru ce? Din vorbirea rostită putem concluda, că d. Goga e pe drumul care duce la francmazonii atheiști, căci numai aceia vorbesc în felul și în forma, cum a vorbit dînsul”.

*) La ora 1 p. m. va fi prînz comun la Berărie. Toți membrii sunt invitați a lua parte.

Cum vedeți acest „Bihorean” e și nebun și obraznic, fiindcă numai întrunind cu prisosință aceste metehne, poate arunca astfel de vorbe asupra discursului dela groapa lui Bratu, publicat în ziarul D-Voastră. Doamne, câtă prostie a mai semănat Dumnezeu și pe plaiurile noastre și câți zăpăciți țin în mîna condeiu, în loc de-a ciopli roate, cum spune undeva înțeleptul Petru Maior.

Nu face să te superi prea din cale afară, iubite părinte, fiindcă Bihoreanul ăsta mai are destui tovarăși și pe la alte gazeturi... De-ar da Dumnezeu să-i adune pe toți laolaltă, te nomenști, că de răgetele lor s'ar porni ploaia și ne-am mai răcori înalte pe căldura asta...

— **Monumentul lui Ion Maiorescu.** Din Craiova ni-se serie: D. Tzigara-Samureaș vizitînd zilele trecute pe sculptorul Iordănescu, a admirat în deosebi, monumentul lui *Ion Maiorescu*, care se va ridica la Craiova, în anul viitor și a felicitat pe artist pentru această măreață operă.

Pe soclul monumentului se flă următoarea inscripție:

Lui *Ion Maiorescu*
1811—1864—1911

Apostol al ideilor naționale
în trei țări române.

— **Noul aeroplan Vlaicu.** Duminică a fost transportat la Cotroceni noul aeroplan al dlui Vlaicu, care e ceva mai mic decât întîul monoplan și are un loc pentru pasageri situat tot sub aripi, imediat la spatele pilotului.

Elicele cari erau de aluminiu au fost înlocuite cu elice de lemn.

Prin noul aparat, Aurel Vlaicu dorește să obție o viteză mare, și o stabilitate laterală, dat fiind deplasarea centrului prin prezența unui pasager.

În acest scop, d. Vlaicu a prelungit puțin empenajul aripilor reducînd în acelaș timp lățimea.

Dacă experiențele vor reuși, d. Vlaicu va face în curînd sboruri deasupra orașului. El se va duce la Plocești, de unde va încerca să treacă Carpații.

Dsa are intențiunea să se înscrie la un concurs de aviațiune în străinătate.

Experițele de sburat cu acest nou aparat vor reîncepe zilele aceste.

— **Pentru bustul lui Barițiu și Eminescu** am primit azi dela d. I. Brut Pecurariu, funcționar de bancă la „Victoria”, cor. 4; dela N. N. cor. 2.

— **Pentru inundații din Moldova.** Din București ni-se serie: Maj. Sa Regele a vărsat ieri Băncei Naționale a României suma de 20.000 lei pe care a subscris-o pentru inundații din Moldova.

— **La Roma.** Reuniunea învățătorilor bănațeni nu va aranja astîmp excursia la Roma — din cauza holerei. — Ceca ce se comunică celor interesați.

Caransebeș, 26 Iulie 1911. *Iuliu Vuia*, preș. reuniunii.

— **Cununie.** Dșoara Natalia Bucur din Indol și d. Dr. Ion Giurgiu din Chintău își anunță cununia ce va avea loc la 30 Iulie n. în biserica rom. gr.-cat. din Indol.

— **Holera.** Sosesc următoarele depeșce: La *Bocche*, lângă Sarajevo s'a constatat holera asiatică în 12 cazuri. În Gravoza s'a îmbolnăvit de holera un artilerist. În *Ipek* bîntuie în tot orașul holera. Au murit până astăzi 17 oameni. Orașul a fost pus sub carantină.

Din Roma se anunță că manevrele regale au fost amânate pe timp nedeterminat. Guvernul a invocat motive de salubritate publică.

— **Alegere de preot.** Din Pecica-română ni-se serie: Duminică a avut loc alegerea de preot în frunțașă comună Pecica-română. Ales a fost cu unanimitate harnicul preot al Toracului-Mare, Niță Popescu, care pe lângă cursurile teologice a absolvat și cursurile facultății de drept. Contracandidat a avut pe d. Șt. Oprean, absolvent de teologie și colaborator intern al „Românului”.

Felicităm comuna la această alegere nimerită.

— **O escrocherie îndrăzneată.** Inginerul Iacobi din București își luase angajamentul să trimită unei case din Belgia un vagon de ouă.

Cu această operațiune dsa însărcinase pe un anume Albert Feldstein.

Acesta, în loc să trimită ouă, a pus în cutii cărămizi a căror greutate egala pe a ouălor ce urmau să fie expediate.

Casa comercială a căreia i-se expediasse vagonul, deshibizîndu-l și găsind cărămizi, a reclamat cazul autorităților belgiane, iar acestea au seizat, pe cale diplomatică, parchetul de Ilfov, din București.

Feldstein fiind chemat la instrucție și dovedindu-i-se vinovăția, parchetul a ordonat arestarea lui.

— **Congresul bisericilor orientale și occidentale.** Din Roma se anunță că în ziua de 27 Iulie st. n. va avea loc la Vehlada congresul bisericilor orientale și occidentale, la care vor azista foarte mulți teologi ai ambelor biserici.

La ordinea zilei vor următoarele două puncte:

1. Chestiunile istorice, asupra cărora încă n'a putut stabili o înțelegere între cele două biserici.

2. Cum s'ar putea înlătura acele păreri preocupate și chestii litigioase, cari împiedecă unirea între ortodoksi și catolici.

Hotărîrile congresului se vor redacta în limba latină. Scopul congresului este unificarea celor două biserici pe bază catolică.

— **Un nou Azew.** Serviciul siguranței revoluționare al ziarului „Guerre Sociale” din Paris a făcut o nouă descoperire senzațională.

Frunțașul sindicalist revoluționar Metivier, unul din cei mai îndărjiți agitari, a fost dovedit că încă din 1908 servea ca pion și agent provocator, fiind angajat în poliție de însuși Clemenceau, care i-a înmănat atunci ca aconto 300 franci.

Metivier a organizat aceea ce se cheamă „la chasse aux renards”, adică maltratarea și eventual omorîrea muncitorilor cari lucrează în timpul grevelor. De asemenea a provocat bătăi cu poliția și, de formă, primea condamnări. Actualmente chiar era la închisoare pentru acte revoluționare, dar fusese eliberat în vederea faptului de a-și îngrijii de nevastă, care era leluză.

Almeryda dela „Guerre Sociale” se folosi ocazia aceasta spre a-l chema la redacție, unde, de față cu număroși ziaristi, produse actele dove ditoare ale celor arătate mai sus.

Metivier a mărturisit că primea de la poliție lei 250 lunar, iar în timpul cât sta în pușcărie nevastă-sa căpăta ajutor.

— **Marele circuit englez de aviație.** Zilele acestea s'a început în Anglia circuitul de aviație organizat de ziarul „Daily Mail” care a oferit un premiu de 250.000 lei.

Condițiunile sunt următoarele: concurenții vor trebui să pareurgă în total 1600 klm. în etape și anume: Brooklands-Hendon 34 klm., Hendon-Edimburg 548 klm., Edimburg-Bristol 612 klm., Bristol-Brighton 342 klm. și Brighton-Brooklands 64 klm.

Concurenții vor pleca la intervale de două minute. Nu se admite schimbarea aparatelor sau a motorului, dar sunt îngăduite reparațiile și înlocuirile de piese.

Sunt înscriși următorii concurenți: 1. Beaumont; 2. Astleg; 3. X.; 4. Penevick; 5. It. Porte; 6. Kemp; 7. Paterson; 8. Morison; 9. Vedrines; 10. Radlen; 11. Branchet; 12. Cammel; 13. Audemar; 14. Valentine; 15. Y.; 16. Gondon; 17. Pizey; 18. Howard-Piton; 19. Pietro Prier; 20. Cody; 21. Tabutean; 22. Jenkins; 23. De Montalant; 24. Hamer; 25. It. Reynolds; 26. Loraie; 27. Huchs; 28. Weymann; 29. Wynmalen; 30. Tenente Bier.

— **Atentat conta țarului.** Din Petersburg se anunță că pe linia ferată dela Kiew s'au găsit câteva bombe. Se pare că este vorba de un atentat plănuit împotriva țarului.

Poliția a arestat 23 indivizi. O mulțime de persoane au fost expulzate.

— **Universitățile germane.** Numărul studenților, cari se înscriu în universitățile germane, e într'o continuă creștere. În anul 1911 (semestrul de vară) numărul lor total a fost de 57.250, adică toemai îndoit de câți fuseseră acum zece ani.

După sex numărul de mai sus se împarte în 54.678 studenți și 2552 studente, față cu 52.676 și 2169 din anul trecut. După state, numărul studenților se împarte precum urmează: la cele

pe universități prusiene s'au înscris 28.981 studenți, la cele trei bavareze 9495, la cele două din Baden 5532, iar restul de șase universități 7.222.

După diferitele facultăți, numărul studenților se împart precum urmează: teologi protestanți 825, catolici 1840, mediciști 11.927, agronomi 529, filosofie, filologie și istorie 16.158, matematici și naturale 8442, silvicultura numai la Tübingen München și Giessen 170, veterinari 160, drept 11.023, dentiști 1016, farmaciști 916. Ultimele trei categorii sunt în descreștere.

Afară de studenții regulați înscrisi, au mai asistat cursurile 2848 bărbați și 1212 femei. Așa că cele 21 universități germane au fost vizitate de 61.290 persoane.

— „Astra” la Căptălan. On. membrii ai desp. IV Murăș-Uioara al „Asociațiunii pentru literatură română și cultura poporului român” precum și toți cei ce doresc înaintarea în cultură a poporului român — prin aceasta sunt invitați la *adunarea generală ordinară* a acestui despărțământ, ce se va ține în curtea parohială gr. cat. din *Căptălanul de Murăș* la 13 st. n. 1911, orele 10 a. m. *Emiliu Pop*, dir. desp.

— **Eleonora Duse.** „Corriere della Sera” a scris că marea artistă Eleonora Duse, după ce doi ani de zile a stat departe de scenă, în urma unei boale de nervi, acum, nu peste mult, va juca din nou cu prilejul jubileului actriței Adela Risatti. După această reprezentare sârbătorită acțiunea va trece la Paris și la Viena, unde va juca mai multe reprezentații de-a rândul.

x Atragem atențiunea celor interesați asupra cursului ce-l publică Banca generală de asigurare din Sibiu pentru două posturi de funcționari.

După informațiile ce le avem, funcționarii așezări vor fi destinați: unul pentru secția asigurărilor de foc, și altul pentru cele de viață a susnuitei bănci. Sunt două posturi bune și de viitor.

x **Noutăți de ridicul, geante de mâni, cofere, articole de sport, rachete pentru tennis, bile și nețua, bal, mingii, bastoane, parfumuri, apă de Coloniri, apă de păr, praf de dinți, săpun, perii, pieaptene și articole de modă se află cu prețuri moderate la Heide Gyula, Arad Andrassy-tér 15.**

Dr. VICTOR GRAUR.

medic universal, medic școlar calificat, profesor de igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I
în fața palatului administrativ (comitatului)

Făina lactată NESTLÉ

Este dovedită după o lungă experiență foarte bună pentru copii sănătoși și bolnavi cât și pentru bolnavii de stomac. Impedică și înlătură vărsăturile, diareea, catarul intestinelor — Broșura „Ingrijirea Copiilor” se poate avea gratuit de la NESTLÉ, Viena I. Biberstrasse 11.

Miscare culturală și socială.

— Petreceri, concerte. —

6 August n.

Lăpușul-unguresc: Sfințirea bisericii gr. cat. române prin II. Sa Dr. Vasile Hossu, episcopul Lăpușului.

Seara teatru („Cinel-Cinel” de V. Alexandri) petrecere cu dans.

6 August n.

Dorolți: Sfințirea unei cruci de piatră (dismineată, după sf. liturghie), producție teatrală („De pe urma beției” de N. Rădulescu-Niger) în școala confesională. Inceputul la orele 5 d. a. După teatru petrecere populară cu dans în aceeași sală.

*

6 August n.

Zlagna: Petrecere de vară în pavilionul hotelului „Glück auf”. Inceputul la orele 8 seara.

*

Teaca: Teatru („Geloșii” de A. Moșul și „Parachisul” de V. Alexandri) și petrecere de vară în sala hotelului „Reisner”. Inceputul la orele 8 seara.

La orele 3 d. a., în școala rom. gr.-cat. adunarea generală a „Asociației” și a „Societății teatrale”, desp. Teaca.

*

13 August n.

Caianul-mic: Petrecere de vară în școala gr. cat. română. Inceputul la orele 7 și jum. seara.

*

6 August n.

Șiria: Teatru („Fântâna fermecată” de Maria Dobos) și petrecere de vară în „Casa națională” din Șiria. Inceputul la orele 8 seara.

ECONOMIE.

Din istoricul cooperăției.

Schulze-Delitzsch, Raiffeisen, Huber și Lassale.

D. I. Enescu.

(Sfârșit).

I.

Schulze-Delitzsch în activitatea lui a avut un sprijinitor de mare valoare în persoana profesorului dela universitatea din Berlin V. Hubert, a cărui colaborare prețioasă i-a adus mari servicii. Șapte ani dela 1856—63 au lucrat acești bărbați împreună, care interval este a se socoti unul din cel mai roditor în dezvoltarea cooperăției germane. Activitatea literară a acestui profesor a deschis nouă orizonturi în dezvoltarea cooperăției, în a cărei problemă nu vedea numai desrobirea economică, ci și alte ținte mai îndepărtate. Cunoșcând bine mișcarea cooperativă din alte state, Huber propovăduia „spiritul democratic” în conducerea cooperativelor și cu ajutorul cooperativelor, pătrunse de duhul creștinesc, „o victorie alcătuită în baza reformelor economice”. El cerea admiterea și altor forme iuridice pentru cooperative, ca d. e. cea cu responsabilitate limitată, care o credea suficientă pentru unele soiuri de cooperative; înființarea de centrale și federale pentru dezvoltarea cooperativeilor etc. Ba el înduplecă pe Schulze-Delitzsch să admită în sistemul lui și tovărășiile de consum. Deosebiri de vederi și mai ales lipsa de înțelegere pentru ținte mai îndepărtate a lui Schulze-Delitzsch, făcu pe acești bărbați să intre într-o polemică, care aduse între ei ruperea tuturor legăturilor.

În vreme ce Schulze-Delitzsch își urma la orașe activitatea lui neobosită pe terenul cooperăției, la sate Raiffeisen luera cu îndârjire la organizarea economică a țărănimii.

Friedrich Wilhelm Raiffeisen s'a născut în 1818 în Hamm a. d. Sieg și a fost fiul unui primar sătesc. El însuși, după ce o boală de ochi l-a împiedecat să își urmeze cariera de pompier militar, deveni în 1845 primar în Weyerbusch, în 1850 în Flammersfeld și în 1852 în Heddesdorf. Anii 1846/7 au fost ani de mare foamete și în acest timp Raiffeisen a căutat să vină în ajutorul sătenilor, înființând în Weyerbusch o tovărășie pentru procurarea de cartofi, în 1848 în Flammersfeld o „reuniune pentru ajutorarea economicilor scăpătați”, iar în 1854 a întemeiat „societatea de binefacere din Heddesdorf”, care avea de scop pe lângă altele „educația claselor de jos, mai cu seamă a copiilor părăsiți, căutarea de lucru pentru muncitori și pușcăriași liberați, precum și ridicarea bunăstării economice a membrilor”.

După cum vedem aceste societăți au avut un caracter pur caritativ. Ca și Huber, Raiffeisen vedea în tovărășii nu numai o asociere pentru

multămirea trebuințelor economice, ci un mijloc de reformă socială, ca pe bazele legii creștinești să se ajutore cei săraci și toți să trăiască într-o frățietate; le dase deci o țintă înaltă, dar prea îndepărtată.

Durere nizuințele lui nobile nu au dat rezultatele așteptate, astfel că în 1864 adoptând mai întâi principiile lui Schulze-Delitzsch a înființat o reuniune de împrumut în Heddesdorf, pe urmă din experiențele câștigate în praxă în decursul vremii și-a creat el un sistem de tovărășii, conduse de aceste principii: „Limitarea activității cooperativeilor asupra unui cerc, în care e posibil o cunoaștere personală a tuturor membrilor, de regulă cercul comunei bisericicești sau politice. Acordarea de credit numai membrilor; stabilirea mărimii creditului prin adunarea generală; controlul moral și economic al întrebuițării creditului; îngăduirea termenelor lungi de credit; administrare gratuită din partea direcțiunii, afară de contabil; strângerea întregului profit într'un fond de rezervă și un fond de ajutorare pentru ridicarea bunăstării economice a membrilor; responsabilitate nelimitată stabilită pe baza proprietății de pământ a membrilor”.

În 1868 erau pe valea Rinului 41 de însoțiri de acestea, iar în 1869 cam la 70. Toate aceste cooperative întemeiară în 1877 la Neuwid federala cu numele: „Generalanwaltschaftsverband” după principiul centralizării, care de câțiva ani s'a mutat la Berlin și poartă numele: „Generalverband laendlicher Genossenschaften für Deutschland”. Directorul prim al acestei federale a fost Raiffeisen.

Dintre publicațiile lui Raiffeisen amintim: „Reuniunile de împrumut în legătură cu tovărășiile de consum, vânzare, vicrit, lăptării, asigurarea vitelor etc.”; „Instrucțiuni pentru administrarea și contabilitatea reuniunilor de împrumut”; „Seurt îndreptar pentru întemeierea reuniunilor de împrumut”; „Reuniunile de împrumut”, conferință.

Ca și Schulze-Delitzsch astfel și Raiffeisen credea că va strânge toate cooperativele din Germania sub federala condusă de el, dar nici unuia nu i-a succedat, ci stăruințele unui al treilea director de federală cu numele Haas, a putut, după multă trudă să le adune sub un coperiș.

Schulze-Delitzsch nu vedea cu ochi buni dezvoltarea reuniunilor de împrumut ale lui Raiffeisen și de multe ori a căutat să le împiedice, ceace a adus cu sine, după o polemică armată, o totală înstrăinare între acești doi bărbați.

Cele mai esențiale deosebiri între sistemul lui Schulze-Delitzsch și al lui Raiffeisen sunt următoarele:

1. La cooperativele de credit ale lui Schulze-Delitzsch capitalul necesar pentru afaceri se strânge pe lângă depuneri, nu numai din fondurile de rezervă, ci mai întâi din evote, cari sunt destul de mari și pentru cari se plătesc dividende din profit; la reuniunile de împrumut ale lui Raiffeisen la început nici nu erau evote și fondurile de rezervă erau indivizibile. Numai silit de lege a introdus Raiffeisen evote la cooperative, dar foarte mici, pentru că vedea în ele o goană după câștig.

2. La cooperativele de credit cercul de activitate este cât se poate de mare și cuprinde toate clasele populației în șirul membrilor; la reuniunile de împrumut, după cum am văzut, cercul de activitate e restrins asupra unei comune.

3. Toți membrii consiliului de administrație sunt plătiți la cooperativele de credit ale lui Schulze-Delitzsch, ale căror afaceri se mărginesc numai la afaceri de bani; pe când la reuniunile de împrumut numai contabilul este remunerat, iar tovărășia se ocupă pe lângă afacerile de bani și cu cumpărarea de articole agricole pe seama membrilor și cumpărarea de pământ.

4. Mai departe la Schulze-Delitzsch împrumuturile se acordau numai pe lângă o garanție reală și cu termene scurte, ca la băncile mari, pe când la ale lui Raiffeisen împrumuturile se acordau cu termen lung, 10—20 de ani; deoarece asupra relațiilor de avere și cinste erau conducătorii bine informați, fiind cercul de operație mic.

Astăzi nu se mai înființează însoțiri de credit curat după sistemul lui Schulze-Delitzsch sau al lui Raiffeisen, ci din ambele sisteme se ia cel mai

bun și acomodat împrejurărilor, având ca țintă desrobirea economică și ajutorarea de aproape-lui tău.

AVIS.

Prin aceasta aducem la cunoștință tuturor membrilor precum și întregului public românesc, că însoțirea economică comercială „Plugarul” cu sediul în Blaj și-a început activitatea cu 15 Iulie n. 1911, operînd în cadrele prescise în statute.

Membrii însoțirii noastre să ni-se adreseze cu toată încrederea ce trebuie să o aibă omul într-o însoțire a cărei scop nu e altul decât a veni într'ajutor economilor noștri la ori ce cumpărări și valorizări.

Cei ce doresc altoi de vie, de pomi, gunoi artificial, mașini agricole, pluguri, grape ș. a., ori cei ce ar dori să-și valorizeze cantități mai mari de bucate, fân, poame, vin ori alte produse economice, să ni-se adreseze nouă.

Prin faptul, că noi desfăcăm și mijlocim cantități mari atât la cumpărări cât și la valorizări, suntem în plăcuta poziție de a mijloci celor ce vor lucra cu însoțirea „Plugarul” prețurile cele mai convenabile. Iar prin faptul, că cumpărările le facem prin specialiști în bransa mărfii respective, cei ce vor face cumpărări prin noi vor fi serviți cu mărfuri de prima calitate și solide despre ce de altcum direcțiunea acestei însoțiri ia toată răspunderea.

Rugăm totodată pe cei ce au primit dela noi liste pentru subscrierea de cvote să ni-le retrimită fără întârziere așa cum sunt, ca să ne putem orienta în mod precis asupra capitalului de cvote, ce avem.

Cei ce doresc să înființeze cooperative sătești de ori ce natură: societăți de credit (Reiffeisen), tovarășii pentru cumpărări și valorizări, pentru exarendări ori parcelări de moșii, să ni-se adreseze nouă și noi le vom servi cu toate înviațiunile de lipsă. La dorință trimisul „Plugarului” se va prezenta chiar și în persoană pentru a conlucra în mod practic la înființarea cooperativei proiectate.

In numele direcțiunii:

Ioan F. Negruțiu,
prezident.

Dr. I. Maniu,
director.

Leon Tolstoi.

69

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

— Măcelăriți-i, copii! strigă el, punând el însuși mâna ca să reîncerce tunurile.

Tușin da fuga dela o piesă la alta, îl ochia pe dușman, numără ghiulelele și cu vocea sa subțire, da porunca să se înlocuească caii uciși și să se transporte răniții.

Chipul lui se anima din ce în ce mai mult, și numai când vre-un om al său cădea rănit, se întuneca.

— Căpitane Tușin, căpitane Tușin, auzi el deodată; el se întoarse cu mirare.

Era ofițerul din suită care-i strigă:

— Tușin, ai înebunit? De două ori ți-s'a dat ordinul să te retragi.

Colonelul întoarse calul și speriat de o ghiulea care căzuse nu departe de el, o luă la fugă strigând de departe:

— In retragere, toți, in retragere!

Artileriștii pufniră de ris.

După un minut sosi aghiotantul, purtător al aceluiaș ordin; era prințul Andrei.

Când ajunse la locul unde era bateria, el zări un cal deshămat, cu piciorul rănit, care necheza alături de ceilalți cai înhămați; din picior, sângele îi curgea ca dintr'un izvor.

BIBLIOGRAFII.

La librăria Tribunei se află de vânzare Cuvântări bisericești de Massilon episcop de Clermont. Trad. de I. Genț protopop gr.-cat. Volumul I costă 5 cor., iar volumul II 3.40 cor.

La Librăria „Tribuna” se află de vânzare următoarele albumuri:

Expoziția Națională Română 1906 K 2.—

Expoziția generală Română K 2.—

Porturi naționale K 2.

Amintiri di România. Expoziția Națională Română 1906. Cu ocaziunea jubileului de 40 ani de domnie a M. S. Regelui Carol I. K. 2.—
Din Bucovina. Vederi și porturi naționale K 4.—

Din Ardeal. Vederi și porturi naționale. K 4.

Amintiri din „Răsboiul Independenței” 1877 1878 format 25×16 cm. broșat K 2.—

1877—78 legat în pânză, format 33×25 cm. K 6.

POȘTA REDACȚIEI.

I. M. (Crăciunel): „Moda și Casa” (București, Bulevardul Academiei), „Revista Model” (București, str. Sărindar). Altele nu cunoaștem.

D. P. Am primit „Cadavrul” care ne-a înspăimântat, cum va înspăimânta și pe cei ce vor citi strofele următoare:

Pe o vale largă și cam misterioasă,
Au găsit un tinăr cu rane grozave.
Intre flori albe și încă voluptoasă
S'a delăsat trupul în suspinuri grave.

Insă porumbița care l'au încântat,
S-a sădit în minte ca să-l tulbureze,
Cu șoapte blândețe l-au tot îmbătat,
Ca pe ea odată, fasuri s'o unduieze.

El insă observând, căci nu este iubit,
Și ursita-i încă vibrează duios,
Zicea: mai bine mort, decât să fiu muncit,
Și despărțit d'odorul, car' mau fost rubinos.

Nu-ți dăm nici un sfat... Grăbim insă să aruncăm în coș „Cadavrul” și răsuflăm ușurați.

P. S. N'am Primit nimic.

L. Aveți dreptate. Ca mâne o să reediteze aceleași minciuni „boactărul” din Șunturug, pe urmă careva purcariu.... Scara coboară mereu.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

„Tribuna” institut tipografic, Nichin și 1911.

Ghiulelele sburau una după alta deasupra capului prințului Andrei. El coborî de pe cal și se strecură printre tunuri.

Apoi își dete porunca și rămase pe loc.

El hotărî să stea de față la retragere și să plece odată cu tunurile și cu artileriștii. Ii ajută lui Tușin să miște piesele din loc, și la fiecare pas era nevoit să treacă peste trupurile moarte sub teribilul foc al dușmanilor.

— Mai adineaura a fost aci un general, se adresă prințului Andrei un tunar, dar și-a luat picioarele la spinare, nu ca Nobleța Voastră.

Prințul Andrei nu-i vorbea lui Tușin; ei erau așa de ocupați încât păreau a nici nu se vedea. Abia după ce roțile tunurilor o porniră înainte și când ei înșiși se îndepărtară, prințul Andrei se apropie de Tușin, îi întinse mâna și îi zise:

— Ei bine, la revedere.

— La revedere, sufletelul meu, la revedere, porumbița mea! zise Tușin cu ochii plini de lacrimi.

XLVI.

Vântul se liniști, norii negri se târau aproape de pământ, amestecându-se la zare cu praful de pușcă.

Se lăsase seara, și punctele incendiului apăreau mai vii. Bubuiturile de tun mai stătuseră, dar sbucnetele de pușcă se întetiau și se apropiau din ce în ce mai mult.

De îndată ce Tușin eși cu tunurile sale din linia focului și se scoborî în vălcea, generalul și aghiotanții printre cari se aflau și ofițerul din suită și Gerkoff, care fusese de două ori trimis cu porunci și de două ori se eschivase — se apropiară de el și îi adresară observațiuni și reproșuri. Tușin tăcea.

Se dete ordinul de a se părăsi răniții, dar mai mulți dintre ei se târau îndărătul trupelor și se rugau să-i așeze pe tunuri.

REISZ

MIKSA

fabrică de

MOBILE

în

Oradea-mare-Nagyvárad

Calea Rákoczi-ut No 14.

(Lângă Apolo).

GRUBER DEZSO

magazin de pălării și articole
de modă pentru bărbați.

Cluj-Kolozsvár,
Colțul străzii Wesselényi și Szép,
vis-à-vis cu hotelul »Fészl«

Noutăți în pălării de domni și
copii, albituri, cravate și totfelul
de articole.

Prețuri solide!

Serviciu conștiințios!

Un candidat de avocat

cu practică bună, află aplicare momentan
în cancelaria subscriului.

Dr. Ioan Harșia,
advocat.

Reghinul-Săsesc (S^ș szegedi)

La picioarele muntelui, un junker de husari și sprijinindu-și brațul cu mâna, se apropie și-l rugă să-l lase pe unul din tunuri.

— Căpitane, mă rog, rosti el cu timiditate, nu pot merge; vă rog, dați porunca să mă așeze pe un tun!

El vorbea cu un glas plângător și nehotărât, sigur că nu pentru întâia oară solicita această favoare și nu odată fusese respins.

Era Nicolae Rostoff.

Tușin dete ordin să-l pue pe una din piese, în locul unui ofițer care își dăduse tocmai duhul. Mășina așternută pe tun era plină cu sânge și Rostoff își mase mâinile și pantalonii.

— Ești rănit, scumpule? întrebă Tușin apropiindu-se de tunul pe care era întins Rostoff.

— Mi-am frint numai brațul.

— Dar sângele ăsta de pe tun?

— Este al ofițerului care a murit, Nobleța Voastră răspunde tunarul ștergând sângele cu mâneca și având aerul de a cere iertare pentru că i-se măse tunul.

Ajunse în satul Guntersdorf, trupele se oprimă. Noaptea era deja atât de înaintată încât la zece ore nu puteai deosebi uniforme soldaților.

Deodată, în partea stângă se auziră niște strigăte teribile și impusecături. Era ultimul atac al Francezilor la care răspunseră soldații Ruși ascunși prin sat. Tușin nu se puteau uri și artileristul, Tușin și Rostoff și priviră unul pe altul în tăcere, așteptând hotărârea soartei.

(Va urma).

generală de asigurare, soc. pe acții.

CONCURS.

tru ocuparea a două posturi de funcționari la Banca generală de asigurare, soc. pe acții în Sibiu, să publică prin această gazetă în termenul și sub condițiunile stabilite mai jos.

Concurenții au să dovedească:
1. Că au absolvat cu succes bun, cu distincție de maturitate sau diplomă, vre-o școală comercială superioară și
2. Că sunt deplin sănătoși, că au satisfăcut obligatiunile militare și că nu sunt în vârstă de 36 de ani.

Că alege
1. Vor primi salar anual, — amăsurat la valoarea și vrstei, — care salar însă nu va fi mai mic ca Cor. 1500.

2. Vor fi angajați pe un an de probă, în caz că serviciul lor va fi corespunzător, după aceea se vor putea fi definitivati, conform regulamentului pentru funcționari, ce se va stabili în direcțiunea institutului.

3. Vor fi trimiși pe trei luni să facă parte din societăți de asigurare în care timp să lucreze și un adaus la salar.

4. Vor trebui să intre în serviciul societății de asigurare la 1 Sept. st. n. a. c.

5. Se observă însă că cei ce vor dovedi că au și praxă de bancă și că cunosc perfect limba maghiară sau germană, vor fi preferați.

6. Cererile instruate cu actele necesare, au să fie înaintate Băncii generale de asigurare, soc. pe acții în Sibiu—Nagyszeben, până la 15 August st. n. a. c.

Parteniu Cósma m. p.
președintele direcțiunii
Băncii generale de asigurare.

»DEGANIN« **contra gândacilor!**

Bucurate doamnă dragă!

Atunci când nu vei mai avea gândaci (șvabi) în bucătărie, deoarece firma românească

F. A. DEGAN, din Fiume

(Postafiók Nr. 163)

ai inventat un prav nou »DEGANIN« care e cel mai bun și pe toți îi omoară. Costă 1 kgr. numai 3 coroane. Mai puțin de un jumătate kilogram nu se trimite. Porto costă 72 fil., iar banii se trimit înainte (anticipative) la firma susnumită.

Dacă comanzi 4 kgr. de cafea atunci cere și un kgr. »DEGANIN« căci 5 kilograme se trimit franco.

În Fiume toți vorbesc de pravul »DEGANIN« căci l-au probat cu mare rezultat. Cere gratis și precurent românesc pentru cafea bună!

»DEGANIN« **cu mare efect!**

AVIS!

la comuna Cernat (comitatul Brașov) vânzare

o barbierie.

aceasta prăvălie e așezată în loc centru în fața pieții. Se vinde foarte ieftin și cu bani gata. — A se adresa lui **D. Tudor**, friseur în Cernátfalu (Cernátmege).

Wällischhof

stabiliment de hidroterapie și sanatoriu

aranjat conform tuturor recerintelor moderne; dietetică după sistemul Dr. Lahmann, (băi de aier, de soare, de abur, de aier cald, de acid carbonic, de oxigen, de radium băi medicinale și electrice, gimnastică etc.) 30 minute depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă. Indicat la toate boalele nervoase și cele ale schimbului organic (neurasthenie, histerie, amemie, diabet, diathesă urică, reumatism, boale de stomach și de intestine etc.)

Cură de slăbire și îngrășare.

In stabiliment nu se primesc morboși de boale infecțioase și boale psychice.

Posta: **Maria-Enzersdorf bei Wien.**

Telegrame și telefon: Wällischhof-Giesshübl bei Wien.

Cu prospecte și cu detaluri stă la dispoziție direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

ELSŐ LIPPAI HORDÓ-GYÁROS ALAPÍTOTT 1895.

FONDAT ÎN **LIPOVA** ANUL 1895.

Pregătește: butoaie, vane

în ori-ce mărime; din lemn de stejar uscat și alb, pe lângă garanță. — Primește ori-ce comandă mare, aranjament compl. pentru pivnițe, cu preț convenabil.

MARE DEPOZIT!

FURNISORUL CURȚII REGALE ROMÂNE

WESZELY BÉLA

PRIMUL FABRICANT DE BUTOAIE,

→ LIPOVA. ←

Bicicletele de renume mondial:

THE CHAMPION și PREMIER

cu osie campanilară

roată automată (cu frână liberă) se vând pelângă garanță de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii, fără de nici o ridicare de preț în rate lunare de 12 și 15 cor. precum și

— părți alcătuitoare pentru biciclete —

ca gumă interioară și exterioră prima calitate, sonerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus. În urma circulației mari unde în toată Austro-Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus — în mare cu preț original de fabrică. —

Láng Jakab și fiul

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare

Budapesta, VIII., József-körut 41.

Filiaie: **Baross-tér 4 și în Buda, II., Margit-körut 6.**

Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit.

PROFESOARĂ

cu cvalificație pentru școlile civile, dă instrucție din limba germană și franceză. Adresa la »Tribuna».

KÁDI FERENC

căltunar ortopedic pentru bărbați și femei
Temesvár-Josefstadt, Hunyadi-ut 13.

Își recomandă depozitul său bogat asortat cu **ghete p. bărbați, femei și copii**

calitatea cea mai bună cum și comande după măsură pelângă prețuri convenabile. Reparaturile se primesc pelângă prețuri ieftine.

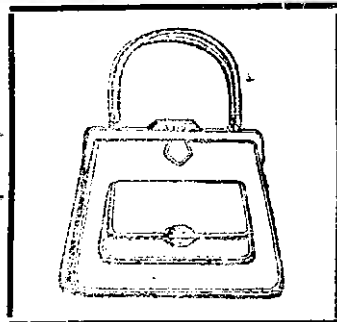
A. Slepák, giuvaergiu și ceasornicar

Marosvásárhely, Széchenyi-tér 43. sz.

Mare asortiment în ceasuri de buzunar de aur, argint și nickel, în ceasuri de părete. Giuvaerice fine, cu briliante, obiecte de lux în argint și articole optice. În atelierul meu se reparaază ca nouă, lucrurile vechi, anume giuvaerice și ceasuri, pe lângă garanță **Prețuri solide! — Serviciu prompt!**

Geante moderne pentru dame (Ridikül)

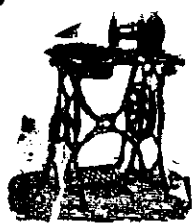

precum și portmoneuri, portofolii și portfigarete în diferite calități

dela cele mai simple până la cele mai fine, se pot cumpăra pelângă prețuri moderate și serviciu conștiințios la:

György Gergely

primul atelier de obiecte din piele de lux
Marosvásárhely, Piața Széchenyi-tér.

M. Schromm

mehanic

Braşov—Brassó

Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atenţiunea onor. public
din loc şi jur

marele său atelier mehanic

a anjat în Braşov, Hosszú-utca 27, unde
se efectuează tot-felul de lucrări atingă-
toare la aceasta branşă, precum :

maşini de cusut, biciclete,

gramofoane şi apaducte,

pe lângă preţurile cele mai convenabile
şi execuţie solidă şi punctuală.

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curăţitor chi-
mic, broderie, şi institut pentru
spălatul rufelor cu aburi, în
ALBA IULIA · Gyulafehérvár ·
Széchenyi-u. (lingă biserica călug).

Primeşte curăţiri lucioase şi fine, cu-
răţire de trusouri, albituri de desupt,
de masă şi de pat, perdele şi ori-ce
lucruri din branşa aceasta cu preţuri
foarte moderate. Curăţire şi vopsi-
torie chimică de tot-felul de haine
pentru bărbaţi şi femei, pardesii fără
a le desface, apoi materii de mobile,
perdele, dantele etc., cu preţuri moder.

Institut de pictură bisericească în Sighetul-Maramureşului.
(Templomfestészeti Müintézet, Mármrosszigeten).

Cancelaria : Piaţa Erzsébet-főtérs No. 11, uşa 18.

Ne angajăm pentru pictarea în stil modern şi foarte
artistic a internelor bisericilor, icoane pe cerime,
fresco, icoane pe altar, altare construite de iconos-
tase, auritură, pictarea icoanelor de iconostas, crucifixe, icoane
la încrucişarea drumurilor, pictarea icoanelor sfinte şi a ori-ce
soiuri de icoane bisericeşti.

Renovăm foarte frumos iconostase şi altare vechi, iar pictarea,
abducerea cu marmoră şi auritura lor o executăm cu cea mai
mare artă şi cu preţuri convenabile, — parohiilor
mai sărace eventual şi pe lângă plăţirea în rate.

Examinarea bisericilor, măsurarea, înţelegerea mai amănunţită la
faţa locului o facem gratis, cu planuri şi prospecte servim cu plăcere.

Zaharie Bârsan :

**Impresii
de Teatru
din Ardeal**

à 2 cor.

(10 fileri porto)

: Se poate că-
păta la Librăria
Tribunei Arad.

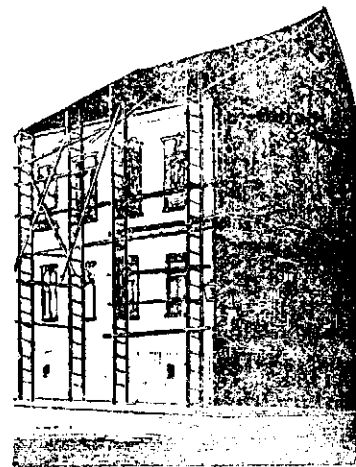
Biroul arhitectului

Jfj. Czako Lajos
Kolozsvár

Monostori-ut 60.

Telefon No 936.

Primeşte orice lucrări din acest
ram, planuri, preliminare de
spese, conducerea şi suprave-
ghiarea edificărilor, controlarea şi
şi valorarea lor, cum şi edificări
complete, atât în loc cât şi în
proviucie, pe lângă preţurile cele
mai moderate.

„VICTORIA“

institut de credit şi economii societate pe acţii. **Fondată în anul 1887.**

Centrala în Arad Calea Arhiducelui Iosif 2 (vis-à-vis de primărie)

Filiale în Şiria (Világos) şi **Chişineu** (Kisjenő). Casele proprii.

Capital societar 1,200.000.— Cor.
Fond de rezervă 1,100.000.— Cor.
Depuneri spre fructificare 11,000,000.— Cor.
Circulaţiunea anuală . . . 280,000.000.— Cor.

Primeşte depuneri spre fructificare, despre care
eliberează libele.

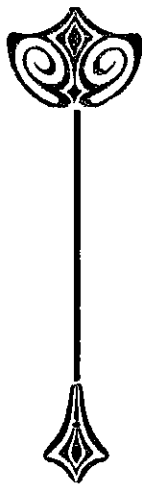
Pentru sumele depuse fără termen de abuz
şi rămân la bancă pe timp mai scurt de 3
de zile, plăteşte deponenţilor 4% interese, —
pentru depunerile elocuate pe timp mai îndelungat
de trei luni de zile, după mărimea sumei de-
puse: plăteşte deponenţilor 4½% şi 5% interese
fără de nici o detragere.

Acordează împrumuturi hipotecare pe case
închiriat şi pe proprietari de pământ.

Escontează cambii şi acordează credit
cambiale cu acoperire hipotecară.

Dă anansuri pe efecte publice (Lombard).

După toate depunerile contribuţia (darea) de
interese o plăteşte institutul separat.

Roth & Baldauf

depozit de cămine de majolica și teracotă

Brașov, Strada-Lungă Nr. 5.

Recomandă în atenția publicului, depozitul său bogat în cămine, fabricație, proprie cu desemn ori fără, dela cele mai înfrumșetate până la cele mai simple. Pregătește cămine după comandă, conform gustului, în timpul cel mai scurt.

Reparaturi se efectuează repede pe lângă prețuri moderate. Primește orice lucrare de branșe, după comandă.

Friederich Schintzel

fabrică de mizeluri, salamă și cârnățarie
Nagyszeben — Hermannstadt
Jungerwald-Strasse Nro. 3.

Își recomandă diferitele specialități de cârnați de cea mai fină calitate, șunci, salamă, pariser, cârnăței de hrean și Frankfurt, caș de ficat, sarfăladă, etc. Slănină albă și pipărată, unsoare curată de porc. — Liste de prețuri gratuit. Vanzătorii primesc rabat. Comandele din provincie se efectuează prompt, atât la expediția cu poșta cât și cu trenul

Rudolf Hiller, lăcătuș artistic și

Sibiu — Nagyszeben,

Atelierul: Rosenfeldgasse 6/a; Locuința: Wagnergasse 23

Primește lucrări de lăcătușerie, precum: grilaje la case noi, porți trepte, balcoane, îngrădituri la grădine și morminte. Casse de bani contra focului în ori-ce execuție. Telefoane de casă, teleg- rale și sonerii electrice, apoi, apaducte, aranjament pentru camere de baie, closete și fântâni cu pompă pe lângă prețuri moderate și execuție artistică. Ori-ce reparaturi se efectuează repede cu pre- țurile cele mai ieftine și pe lângă garanță.

Urmașul lui Francisc Mirko ADOLF LOGOFET

Timișoara-Josefin, Str. Fröbel No 16.

Primește spre efectuare totfelul de lucrări de
fabricări de căruțe

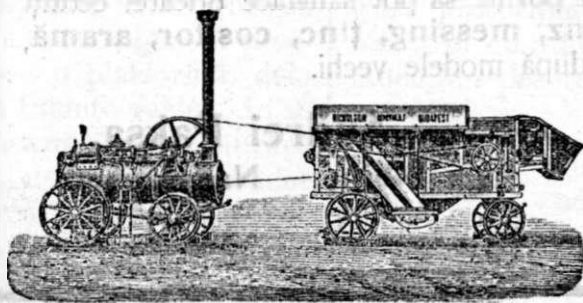
pe lângă serviciu
culant și execuție
promptă.

Mai departe
execută tot-felul
de lucrări de
șelar, lustru-
itor, faur și
rotar etc
pe lângă prețurile
cele mai ieftine.

Anunțăm că mai avem 2 mașini de treerat cu 8 cai putere, 2 mașini cu 6 cai putere, 1 mașină cu 4½ cai putere și mai multe motoare cu benzin de trierat, pe cari le putem pune imediat la dispoziția celor cari au lipsă de ele.

Garanță. — Condițiuni avantajoasă de plătire în rate.

Frații Burza

Arad,
Boros Béni-tér nr. 1.
(Casa proprie).

= Atelierul de fotografariat a lui =

Csizhegyi Sándor

Cluj-Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.

(Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase foto- grafii, deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități în pânze ori mătase, cari prin spă- lare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj-Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér No 26, lângă farmacia lui Hintz. — Referindu-vă la acest ziar veți avea favor în prețuri.

Schwalb Adolf fia Vilmos

tinichigiu și arămier.

Budapest, VII. Verseny-u. 8. Colțul străzii Murányi.

Pregătește totfelul de lucrări de tinichigiu, articole pentru bucătărie și gospodărie, unelte pentru stupărie, vase pentru miere. Fabricate de specialitate: măsuri de litru din tinichea albă ori nickel, cano pentru olei, lack ori petrolu, facle, lămpi de carbid și alte articole tehnice.

Cassete pentru bani.

Catalog gratuit și franco.

Iosif Haas

zugrav de biserici în

Nagyszeben-Sibiu-Saggasse No 13.

PRIMEȘTE:

și ia în itreprindere zu- grăvirea de biserici, în tot stilul, împodobirea lor, pictarea altarelor și icoanelor sfinte precum și lucrări de aurărie.

Execuție splendidă.

Inst. de zugrăvire artistică. Comandele se execută cu cea mai mare specialitate. La cerere face schițele necesare, iar la angaja- ment merge în persoană.

Prețuri moderate.

Avis! Domnilor fabricanți și particulari le aduc la cunoștință, că am edificat o

tornătorie artistică pentru metale
SIBIU, Strada Margaretha Nrul 18.

Prin practica mea bogată câștigată în țară și streinătate mă aflu în plăcuta poziție să pot satisface oricărei cerinți de brânse, în bronz, messing, ținc, cositor, aramă, după desemn ori după modele vechi.

Andrei Paksa,
Sibiu — Nagyszeben.

Serviciu prompt!
Prețuri ieftine!

Fabrica de prăjitoare de cafea și
căminuri brevetate a lăcătarului :: ::

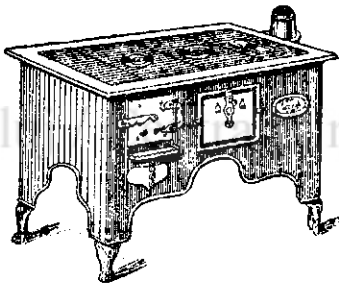
Ifj. Fazakas Ferencz

Szepsziszentgyörgy, Gróf Mikó-u. 18.

Recomandă on. public prăjitoarele de cafea brevetate și căminurile (șparhert) recunoscute de cele mai bune, dintre cari până acum s'au comandat peste 400 bucăți.

Primesc și eșecut pelângă prețuri moderate orice lucrări de strungărie în fier, repararea mașinelor și mecanismelor de fier, a casselor etc. pelângă garanție.

Trimite franco fiecăruia care se referă la ziarul acesta preț-curent despre prăjitoarele și căminurile sale brevetate.

Cornel Tunner

industrie de marmoră și granit în
Timișoara-Fabrik, Andrásy-ut No 22.
și Timișoara-Josefin, Hunyadi-utca No 4.

Își recomandă magazinul său bogat asortat cu

pietrii monumentale

table de marmoră, statui,
etc., fabricație proprie în executare
de gust frumos și preț moderat.

Având un magazin bogat, lăferează
— mai ieftin ca orice concurență. —

Recomandându-se on. public roagă
cercetarea binevoitoarelor comande:

Cornel Tunner,
măiestru de sculptură în piatră.

Abonați „TRIBUNA POPORULUI”!
cea mai bună și mai ieftină foaie poporală.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4^{1/4}, 4^{1/2}, 4^{3/4}
și 5^{0/0}, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de
interese corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipoese
sele de intabulare, convertex datorile de interese mar.

== **Resolvare grabnică, serviciu prompt** ==

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi:

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriu comitatului Arad, orașului Arad, comitatului
Bichiş, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Prețurile pe lângă onorar acelușitor de afaceri
și demni de încredere.

Invenție senzațională.

Szabadalom
m. 3956.

Törvényileg
védve 141.

Brevetat sub
No 3956.

Scutit prin lege
sub No 141.

ANTICOL

In atenția prășitorilor de vite!

ANTICOLUL e de un efect uimitor **COLICEL**
în contra:

Experiența de doi ani la regimentul I. de husari arad
că în contra colicei nu există un alt leac mai cu efect
decât ANTICOLUL, deoarece în toate cazurile și un prav
ajunge ca să producă efectul așteptat. La cai în cazurile
cele mai grave e destul un prav, vindecare la 1^{1/2} ore.
La vite cornute 1 eventual 2 pravuri, vindecarea 1 oră.
In propriul interes comandă o cutie, ca să o ai în caz de
lipsă, costă 4 coroane (2 pravuri).

Se poate comanda la:

LABORATORUL ANTICOL

Mayer Ignác, med. veterinar șef reg. Brașov.

Kaiserl. und Königl.
Husaren-Regiment Kaiser No 1.

Certificat.

Subsemnatul am folosit preparatul dlui Mayer Ignác, medic ve-
terinar de stat, la boala așa numită colică, atât a cailor mici cât și la
ai regimentului, cu un rezultat uimitor, pentru care, precum și pentru
forma ușor de usat îl recomand cu căldură orișicui.

Brașov, 21 Aprilie 1896.

(L. S.)

ss. *Litke*, colonel.